

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 2, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 5

Penktadienis, Vasario (February) 2, 1962, Toronto, Ontario

M E T A I XXXI

Reikia Studijuoti Taiką, o ne Karą, Sako Taikos Organizacijos

TORONTO. — Taikos organizacijos, kurios praėjusį sekmadienį turėjo bendrą banketą, padarė išvadą, kad reikia studijuoti taiką, o ne karą. Mokslininkai jau pagaminę užtektinai jėgų pasaulio sunaikinimui.

Bankete kalbėjo profesorius Kenneth McNaught iš Toronto universiteto. Jis sakė, kad didžiama kanadiečių šiandien tiki į nuklinį pacifizmą. Bet modernus pacifizmas negali būti lyginamas su pacifizmu 30 metų atgal. Tuomet pacifizmas buvęs izoliacinis.

"Daugumą atsidadę nukliniam pacifizmui", sakė profesorius, "už tai, kad jaučia, jog reikia spausti mūsų vyriausybę išieiti iš nuklinių lenktynių atsisakant turėti nuklinius ginklus".

Jis sako, kad yra kvailystė sakyti, jog Kanada nepriklauso nukliniam klubui. Kanados integracija su Jungtinėmis Valstijomis, sako jis, daro Kanadą nuklinio klubo nare.

Taikos organizacijos reikalauja, kad sekančiuose rinkimuose taikos ir karo klausimas būtų svarbiausiu debatų klausimu. Esą reikalinga atkreipti visuomenės atydą linkui pozityvių, praktiškų žygių dėl taikos, kad

Kanada suteiktų vadovybę pasauliui dėl išlaikymo taikos.

Bankete dalyvavo šios taikos organizacijos: Canadian Committee for the Control of Radiation Hazards, Canadian Committee of 100, Canadian Friends Service Committee, Canadian Peace Research Institute, Church Peace Mission, Combined University Campaign for Nuclear Disarmament, Fellowship of Reconciliation, Toronto Committee for Survival, Voice of Women, Women's International League for Peace and Freedom ir World Federalists of Canada.

Kaip matome, net 11 taikos organizacijų kooperuoja darbe už išlaikymą taikos. Jos visos sutinka, kad Kanada nedalyvautų nuklinio

BERLYNE PRIE SIENOS [TAMPA MAŽEJA]

WASHINGTON. — Kaip praneša valstybės departamentas, Berlyno mieste vakarų ir rytų militariniai komandantai pradėjo derybas sumažinimui įtampos dėl perėjimo sienos.

TSRS komandantas pulk. Andrei I. Solovjev tariasi su JAV komandantu gen. Albert Watson, kad vienos ir antros pusės komandantams ir jų pagalbininkams perėjimas per sieną būtų laisvas.

Komunistai Feikalauja Suvaldyti Teroristus

PARYŽIUS. — Ryšium su užsienio reikalų ministerijoje fašistų teroristų padėtos bombos sprogimu, komunistai suruošė demonstraciją reikalaujanti, kad valdžia be atidėliojimų suvaldytų teroristus.

Apie 5 tūkstančiai demonstrantų norėjo suruošti mitingą prie ministerijos. Policija uždraudė.

Sako Vyriausybė Slepia N Bombas

OTTAWA. — Erhart Regier, Naujos Demokratinės Partijos atstovas iš Bunaby-Coquitlam distrikto, teigia, kad Diefenbakerio vyriausybė turi nuklinių ginklų, tik neturi užtektinai nuodirdumo pasakyti apie tai žmonėms.

Apsigynimo ministras reikalavo, kad jis atšauktų šį kaltinimą, bet Regier atsakė, kad ministras gali teigti, jog tai neteisybė, bet negali reikalauti atšaukti.

Jis taipgi kaltino, kad liberalai finansavo komunistų vaju Toronte, kad parodžius žmonėms, jog NDP kandidata remia komunistai.

Išrodytu, kad šis "socialistas" turi ilgoką ir labai palaidą liežuvį.

ginklavimosi lenktynėse, ir duotų vadovybę pasauliui ieškant taikos.

NORĖJO UŽGROBTI GALIĄ IR CEILONE

COLOMBO. — Grupė vyresnių policijos ir armijos pareigūnų buvo užsimoję nuversti Ceylono valdžią, kurios priešakyje stovi Mrs. Bandaranaike. Jie planavo suareštuoti ministrus ir paimiti galią į savo rankas.

Slaptoji tarnyba, tačiau, laiku susekė ir suokalbio lyderiai buvo suimti.

Išbrauks Molotovo Ir Kitų Vardus

MASKVA. — Tarybų Sąjungos Aukščiausioji Taryba (parlamentas) nutarė, kad visos vietos, pavadintos Molotovo, Vorašilovo, Kaganovičiaus ir Malenkovo vardu, būtų pakeistos, nuimant minėtų asmenų vardus.

Minėtieji asmenys kaltinami anuo metu suokalbiavus užgrobti valdžią.

1957 metais buvo priimtas įstatymas, kurs draudžia pavadinti vietas gyvų žmonių vardu. Tad šis tarimas tikrai patvirtino aną.

Pagal 1957 metų nutarimą, dabar negali būti pavadinti miestai Chruščiovo ar kurio kito gyvo lyderio vardu, nors jie būtų labai aukštai iškilę Tarybų Sąjungos visuomenės akyse.

Sleptuvės Nuo Bombų Yra Tik Karstai

MASKVA. — TSRS gynybos ministras maršalas Rodion Y. Malinovsky sako, kad Amerikoje statomos prieš atomines bombas sleptuvės yra tik karstai, kuriuose pasislėpusios žmonės palaidoti, jeigu kultų branduolinis karas.

Maršalo nuomone, nėra priemonių išsigelbėti nuo branduolinių bombų sprogimo, turint galvoje bombų pagėjumus. Vienintelė alternatyva išsigelbėjimui, — tai siekti nusiginklavimo.

Trys Dideli Jungtinių Valstijų Nepasisekimai

WASHINGTON. — Jungtinės Valstijos planavo pakelti savo prestižą pasaulyje vienos savaitės laikotarpiu atlikdamos tris didelius dalykus. Bet jie visi nepasisekė ir vietoj pakėlimo prestižo, dar labiau jį nupuldė.

Pirmu dideliu dalyku turėjo būti nutūpymas ant mėnulio satelito su instrumentais. Bet raketa "pasibaidė" ir prašovė mėnulį 22.862 mylių atstume. Pralėkė net nufotografavusi mėnulio kaip reikia. Septyni milijonai dolerių nulėkė į erdvę jokios naudos nepadarę.

Antru dideliu dalyku turėjo būti Amerikos Valstybių Organizacijos nutarimas paskelbti sankcijas prieš Kubą. Bet didžiausios tos organizacijos narės atsisakė dalyvauti sankcijose. Vargais negalais Rusk prikaltė 16 valstijų

Asilas ar Gudrus Gobelso Sekėjas

TORONTO. — Kanados ukrainų nacionalistų vadeiva, pykdamas ant tų, kurie teigia, kad Tarybų Sąjungoje žmonės gerai gyvena, reikalauja, kad "Rusijoje nėra senatvės pensijų". Girdi, mažuose pensijos duodamos tik tai giminėms tų, kurie žuvo kare.

Kasžin, ar jis toks aklas asilas, ar jis bando būti gudriu Gobelsu, kuris sakydavo, kad didelis melas, dažnai kartojamas, įtikina žmones.

Kaip ten nebūtų, tie žmonės yra tikrai vargšai, tiesiog "ubagai dvasioje". Nebėra pas juos nei gėdos, nei savigarbos.

IMETE BOMBĄ I LAIKRASCIO OFISĄ

HUNTSVILLE, Ont. — Kažkas įmetė į savatraščio Huntsville Forester ofisą bombą pro langą. Nuostolių padaryta už \$1.000.

Policija rado sniege pėdas ir bando surasti kaltininką.

tybių sutikti pasisakyti už Kubos pašalinimą iš tos organizacijos ir ieškoti kitų būdų prieš Kubą. Brazilija, Argentina, Meksika ir kitos nepasidavė Rusk agitacijai.

Visą tą turėjo apvainikuoti pulkininko leitenanto John Glenn apskridimas apie Žemę tris kartus. Visa televizija ir radijas buvo užsukta šiam įvykiui. Bet ir šis didelis užmojis buvo tikrai mažas "piš". Kalti buvo "pilki debesėliai". Skridimas buvo atidėtas.

(Šiuos žodžius rašant, pranešimai teigia, kad bandymas bus pakartotas ketvirtadienį, jeigu "pilki debesėliai" vėl nesutrukdys.)

Astronautas Glenn išbuvo kapsulėje, kurioj jis turėjo apskristi Žemę tris kartus, net kelias valandas, belaukdamas, kada tie "pilki debesėliai" prasisklaidys, bet jie neprasisklaidė.

Apart debesėlių, buvo, matyti, ir kitų kliūčių. Eksperantai tur būt nesusėję jų visų pašalinti laiku.

Niekas neabejoja, kad Jungtinių Valstijų mokslininkai galų gale nugalės visas kliūtis. Bet tuo tarpu jie pergyvena nemažą liūdėsį. Toks didelis užsimojimas visiškai nepavyko.

Nusikaltimai Atsieina \$60,000,000 į Dieną

WASHINGTON. — Kriminaliniai nusikaltimai Jungtinėse Valstijose po karo labai padidėjo. Jei 1946 metais iš 100,000 gyventojų buvo 665.6 kriminaliniai nusikaltimai, tai 1960 metais buvo jau 1,037.9.

Kriminaliniai nusikaltimai Jungtinėse Valstijose atsiekė po \$60,000,000 į dieną. Baltakalniariai sukčiai išvilioja iš biznierių ir pavienių piliečių iki \$1,500,000,000 į metus.

1960 metais buvo 1,861,300 stambių nusikaltimų. Vienas tampus nusikaltimas kas 15 sekundžių.

Sunkiausia sugauti esą baltakalniariai nusikaltėliai.

Iš Kanados Gyvenimo

Galime būti tikri, kad federaliai rinkimai įvyks šiais metais. Tas gerai matoma iš paties parlamento.

Federalė vyriausybė sako, kad pakels senatvės pensijas \$10.00 mėnesį. Būsią pakeltos ir kitos pensijos.

Bus praveisti įstatymai, kurie teiks šokią tokią apsaugą Kanados žurnalams nuo amerikiečių žurnalų kompeticijos.

Visa eilė kitų patvarkymų būsią padaryta, kurie pasitarnausią Kanados žmonėms.

Liberalai, iš savo pusės, puolė konservatus iš visų kaunuolių.

Romos katalikų kunigas, tėvas John Crowley, labai nustebino torontiečius, kuomet jis atsisakė pasimelsti atidarant sportininkų balių Royal York viešbutyje vasario 1 dieną.

Girdi, tėvas Pocock, Romos katalikų arkivyskupas Toronte, esąs priešingas, kad kunigai eitų per pikieto linijas. O Royal York viešbutis tebėra pikietuojamas, nors jis veikia beveik normaliai. Didesnė pusė senų darbininkų tebesilaiko streiko lauke. Šis kunigas nušluostė nosį majorui Phillip, kuris nepaiso pikieto linijos.

Federalė vyriausybė sako, kad ji nusikratys rankas, kas liečia gelžkelius. Girdi, lai gelžkelių kompanijos daro, ką jos nori, grumdamosios su kitų transportacijos priemonių kompanijomis, kaip sunkvežimių, orlaivių. Šią rekomendaciją, tiesa, pateikė komisija, bet atrodo, kad vyriausybė linkusi sutikti su komisijos apsiūlymais.

Raporte nurodoma, kad gelžkelių bėdos paeina iš to, kad jie nesistengia prisitaikyti prie esamų kompeticijos sąlygų.

Dr. Ward A. Shaver iš Fergus Falls, Minnesota, kalbėdamas Winnipege Kanados Radiologų Asociacijos konferencijoje, tvirtino, kad X-Ray pagydo "bursitis" ir "tendinitis" ligas per 48 valandas.

Iš 100 pacientų tik tai vienam liga atsikartojus.

Jis paneigė teigimą, kad X-Ray yra pavojingas dalykas sveikatai.

Broadcast Governors Taryba sako, kad leis radio stotims turėti 40 procentų etniškų programų svetimomis kalbomis. Bet tik tokiam atsitikime, jeigu stotis turės nemažiau 150,000 klausytojų svetimomis kalbomis.

Tokiu būdu, tik Torontas

ir Montrealas galės turėti tokias stotis.

Trumpesniam laikui, aišku, leidžiama turėti kitakalbiskas programas beveik visoms radio stotims.

Wakertono mieste, Ontarijoj, policija suėmė graborių ir kaltina jį išplėšus iš banko \$15,000.

Matyti maža žmonių mirė jo distrikte ir negalėjo žmogus pragyventi.

Vistik šis įvykis rodo, kaip Kanadoje vagystė plinta į visokio užsiėmimo sritis.

Saskačevanos provincijos gydytojai tebesipriešina vyriausybės planui įsteigti medikalės pagalbos apdraudą, tačiau vyriausybė nemanoma sustoti.

Pranešimas sako, kad jos įstatymas tuo reikalu pradės veikti balandžio 1 dieną.

Kanadietis

VOKIEČIAI JAU GAMINASI TANKUS

BONNA. — Vokiečių tankų divizijos (panzer) jau bus apginkluotos pačių vokiečių gamybos tankais.

Elan Stuart, radio dainininkė, turėjusi gerą pasisekimą Anglijoj, Švedijoj, Bavarijoj ir Jungtinėse Valstijose. Ji dainuoja ant Kanados radio antradieniais.

Iki šiol vokiečiai naudojo amerikiečių tankus.

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Sviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apaistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: LI. 4-6917

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms, Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos
Centro Komitetas išleido
Kanados lietuvių Palantos parašytų
Eilėraščių Rinkinį

Minčių Trupiniai

Leidinyje telpa apie 80 eilėraščių, parašytų iš Kanados darbo žmonių bei lietuvių emigrantų gyvenimo. Knygutė 80 puslapių. Kaina 75 centai.

Platintojams, užsisakantiems 5 egzempliorius ar daugiau, skaitome po 50 centų.

Užsakymus prašome siųsti:

K. L. L. D. Centro Komitetas
160 Claremont St.
Toronto 3, Ont., Canada

Centro Komiteto Įsteigtas Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, Ont.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniais metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri gražinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugražinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti peršuntimo įslaidais.

Knygnas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Žemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirpti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

TEPADEDA MAN DIEVAS. F. Džeksonas. Romanas. Knyga 372 puslapių. Knygyne Nr. 627.

KATORGA. I. Kazlovas. Aprašymas susijęs su V. Kapsuko gyvenimu. Knyga 232 pusl. Knygyne Nr. 628.

ŠLUBAS VĒLNIAS. Lesažas. Romanas. Knyga 312 puslapių. Knygyne Nr. 629.

ŽMONĖS. Aug. Gricius. Apsakymai. Knyga 432 puslapių. Knygyne Nr. 630.

ŠESIOLIKA RAKTŲ. A. Pocius. Apsakymai. Knyga 172 puslapių. Knygyne Nr. 631.

ROSOMACHOS PASLAPTIS. V. Družininas. Apsakymas. Knyga 194 puslapių. Knygyne Nr. 632.

Į ATEITĮ ŠVIESIĄ. B. Pranckus-Žalionis. Eilėraščiai. Knyga 192 puslapių. Knygyne Nr. 633.

STIKLINIAI BALANDŽIAI. J. Dovydaitis. Apysaka. Knyga 228 puslapių. Knygyne Nr. 634.

LIETUS. A. Baltrunas. Apsakymai. Knyga 224 puslapių. Knygyne Nr. 635.

ŽMONĖS IS ARTI. R. Kašauskas. Apsakymai. Knyga 172 puslapių. Knygyne Nr. 636.

MĒLYNOS AKYS. Dr. Alg. Margeris. Tikrovės vaizdai. Knyga 368 puslapių. Knygyne Nr. 637.

KRYŽIAUS ŽYGIAI. M. Zaborovas. Istorinių Kryžiaus žygių aprašymai. Knyga 300 puslapių. Knygyne Nr. 638.

SEPTYNIOS DIDŽIOSIOS NUODĖMĖS. T. Kvietkovskis. Satyrinis veikalas. Knyga 350 puslapių. Knygyne Nr. 639.

MOKYTOJOS LAIME. L. Aleksandrova. Apysaka. Knyga 304 puslapių. Knygyne Nr. 640.

SIUNEVE IS SAULĖS SLĒNIO. B. Bjernsonas. Apysaka. Knyga 344 puslapių. Knygyne Nr. 641.

TOMO SOJERIO NUOTYKIAI. Markas Tvenas. Apsakymai. Knyga 304 puslapių. Knygyne Nr. 642.

M. RUNŽĖ. V. Lebedevas, K. Ananjevas. Biografija. Knyga 356 puslapių. Knygyne Nr. 643.

GERI NAMAI. Mykolas Sluckis. Romanas. Knyga 472 puslapių. Knygyne Nr. 644.

ŽINGSNIUOJANČIAI JAUNATVEI. A. Merkytė. Eilėraščiai ir publicistiniai straipsniai. Knyga 208 puslapių. Knygyne Nr. 645.

NEŽINOMO AMŽIAUS PRADŽIA. K. Paustovskis. Apsakymai. Knyga 264 puslapių. Knygyne Nr. 646.

ŽIBA DURTUVŲ PLIENAS. K. Plioplys. Atsiminimai. Knyga 148 puslapių. Knygyne Nr. 647.

KRISTINA LAURANSO DUKTĖ. Sigrida Unset. Romanas. Pirmas tomas 364 puslapių. Knygyne Nr. 648.

Antras tomas 520 puslapių. Knygyne Nr. 649. Trečias tomas 534 puslapių. Knygyne Nr. 650.

KAREIVINĖSE NERAMU. Ch. Kaplanas. Iš atsiminimų. Knyga 404 puslapių. Knygyne Nr. 651.

PER LIEPSNOJANČIĄ ŽEMĖ. L. Bakutis. Atsiminimai iš partizanų kovų. Knyga 288 pusl. Knygyne Nr. 652.

ERELIŲ STEPĖ. G. Bubenovas. Romanas. Knyga 492 puslapių. Knygyne Nr. 653.

KOVOS KELIAS. Įvairių autorių raštų rinkinys. Knyga 392 puslapių. Knygyne Nr. 654.

TARYBŲ LIETUVOJ

Akademikui V. Lašui 70 Metų

Sunku V. Lašo 70 metų gyvenimą sudėti į trumpus straipsnio rėmus. Jo gyvenimas kupinas didelio, pasiaukojamo darbo, aistringos mokslininko ir visuomenininko veiklos. Vidurinį ir aukštąjį mokslą ėjo Petrapily. Medicinos mokslus studijavo Tartu mieste. Šiose aukšto-siose mokyklose formavosi ir brendo jo materialistinė pasaulėžiūra. Pirmojo pasaulinio karo metu dirbo fronto gydytoju. 1918 m., išlaikęs valstybinius egzaminus, grįžo į Lietuvą. Čia iki 1921 m. ėjo Rokiškio ligoninės vedėjo pareigas, o vėliau pradėjo dėstyti Kauno Aukštuosiuose kursuose. Fiziologijos srity tobulinosi Berlyno ir Lozanos universitetuose. Įsteigus 1922 m. Kauno Valstybinį universitetą, V. Lašui pavedama organizuoti fiziologijos ir fiziologinės chemijos katedrą. Mokslininko dėmesį patraukia mūsų krašto gyventojų mitimo problema. Bendradarbių ir studentų padedamas, jis surinko gana gausią medžiagą, kuri leido įvertinti atskirų gyventojų sluoksnių mitybą. Šiais klausimais jis yra paskelbęs nemažą darbų. 1945 m. pasirodė gana stambi monografija: "Mitybos mokslo pagrindai". Be to, V. Lašas vadovavo eilei disertacinių darbų krašto gyventojų mitimo problemomis. Kita problema, kuri yra V. Lašo — mokslininko — dėmesio centre, tai anafilaksija. Anafilaksijos prigimčiai nušviesti jis atliko daug eksperimentų ir parašė 12 mokslinių darbų. Greta šių pagrindinių problemų profesorius V. Lašas domėjosi ir kai kuriais kitais fiziologijos klausimais, darė bandymus, rašė straipsnius. Vienas iš pirmųjų jis ruošė vadovėlius studentams ir mokslo populiarinimo brošiūras.

Didelį darbą profesorius V. Lašas atliko, dar ikikariniais metais organizuodamas fiziologijos, biochemijos ir kitas Medicinos fakulteto laboratorijas, auklėdamas dėstytojų bei mokslininkų kadrus. Ypač produktyvus šiuo požiūriu yra tarybinis laikotarpis.

Tarybų valdžios atkūrimas atvėrė plačius horizontus mokslui. V. Lašas paskiriamas Kauno Universiteto prorektoriumi. Bet prasidėjęs karas nutraukia planus.

Pokarinis tarybinis laikotarpis V. Lašo mokslinė, organizacinė ir visuomeninė veikla išsiplėtė.

Nuo 1946 iki 1961 m. jubi-

liatas ėjo LTSR MA Gamtos ir taikomųjų mokslų skyriaus akademiko - sekretoriaus pareigas.

Profesorius V. Lašas gyvai dalyvauja mūsų visuomeniniame gyvenime. Jis dirba LTSR MA "Darbų", "Sveikatos apsaugos" bei "Mokslo ir gyvenimo" žurnalių redakcijose. Jis vadovauja mūsų respublikos fiziologų draugijai.

Tarybinė vyriausybė turtingą mokslinę, pedagoginę

Aukštasis Mokslas -- Liaudies Vaikams

Apie tai, kad Tarybų valdžios metais išaugo ir suklestėjo mūsų respublikos aukštosios mokyklos, jau ne kartą buvo rašoma spaudoje. Kasmet jos paruošia daug gabių, labai reikalingų liaužiui kadry, sėkmingai vysto mokslinį darbą. Aš norėčiau papasakoti apie mūsų Veterinarijos akademijos nueitą kelią. Tai daugeliu atvejų ir kitų mūsų respublikos aukštųjų mokyklų kelias.

Buržuazinė Lietuva iš Europos valstybių mažiausiai turėjo veterinarijos gydytojų. 1925 metais vienam veterinarijos gydytojui Lietuvoje reikėdavo aptarnauti 4-6 valsčius ir tekdavo 90,900 gyvulių, tuo tarpu, pavyzdžiui, Šveicarijoje vienam veterinarijos gydytojui tekdavo tik 3,000 gyvulių. Veterinarijos gydytojai Lietuvai išimtinai buvo ruošiami užsienio valstybėse.

1936 metais, įsteigus Veterinarijos akademiją, padėtis beveik nepagerėjo. Į pirmąjį kursą buvo priimti tik 25 studentai.

Visai kitos gyvenimo ir mokymosi sąlygos susidarė 1940 metais, atkūrus tarybinę santvarką Lietuvoje. Jau tais metais į akademiją buvo priimti 75 smulkiųjų valstiečių ir darbininkų vaikai.

Išvadavus Lietuvą iš hitlerinų okupantų, prasidėjo atkuriamasis darbas. Pradžioje darbo sąlygos buvo sunkios.

Šiandien mūsų akademija, palyginus su buržuaziniu laikotarpiu, išaugo dešimterio-pai. Ją kasmet baigia apie 150 aukštos kvalifikacijos gyvulininkystės specialistų — veterinarijos gydytojų ir zootechnikų. Šiuo metu akademijoje yra septyniolika katedrų, joje mokosi tūkstantis studentų. Dabar akademija per dvejus metus išleidžia daugiau veterinarijos gydytojų, negu iš viso buvo

ir visuomeninę V. Lašo veiklą aukštai įvertino. 1945 m. jam suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusio mokslo veikėjo vardas, 1946 m. išrenkamas LTSR MA tikroju nariu, o 1948 m. — TSRS Medicinos mokslų akademijos nariu-korespondentu.

Sulaukęs 70 metų, akademikas V. Lašas tebėra kupinas energijos, vadovauja moksliniam darbui, ruošia fiziologijos vadovėlio antrąją laidą, gyvai domisi visuomeniniu gyvenimu.

Linkime gerbiamajam jubiliatui sveikatos ir mokslinio nerimo mūsų liaudies labui.

Dr. prof. J. Šopauskas

buržuazinėje Lietuvoje.

Naujai pastatytuose akademijos bendrabučiuose gyvena apie 60 procentų studentų, 92 procentai studentų gauna stipendijas. Akademija turi puikiai įrengtus įvairius kabinetus. Šiuo metu jos materialinė mokomoji bazė tokia, kad visuotiniu

Krašto tyros Muziejus

Neseniai Raseiniuose atidarytas karštyros muziejus. Jo eksponatai susiję su revoliuciniu judėjimu rajone buržuazinės diktatūros metais, partizaninėmis kovomis hitlerinės okupacijos laikotarpiu, darbo žmonių kova prieš lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų gaujas pokario metais.

Muziejaus ekspozicijoje daug vietos skiriama žymaus Lietuvos Komunistų partijos veikėjo Karolio Poželos veiklai Raseiniuose. Čia jis buvo suorganizavęs partijos Centro Komiteto organo "Tiesos" spausdinimą.

Fotonotraukos, dokumentai ir atitinkami užrašai pasakoja apie raseiniečių Stasio Tamosiūčio ir Jono Raudžio gyvenimą bei veiklą. Abu jie Didžiosios Spalio revoliucijos ir pilietinio karo dalyviai. Stasys Tamosiūtis — "Naujojo kelio" kolūkio narys, veiklus kolūkietis. Jonas Raudys, energingai dirbęs atkuriant tarybinę santvarką, 1945 metais krito kovoje prieš buržuazinius nacionalistus.

Buržuazinės santvarkos metais Raseinių rajono miestelis Šiluva garsėjo kaip vieta, kur tikybininkai tariamais stabuklais mulkino tamsius ir religingus žmones. Bet Šiluvoje buvo ir šviesių žmonių. Apie tai liudija fotonotrauka, vaizduojanti Šiluvos miestelio MOP-R'o grupę, veikusią ten 1924-26 metais. Yra taip pat nuo-

pripažinimu gali lygintis su pirmaujančiomis Tarybų Sąjungos ir užsienio aukštosiomis veterinarijos mokyklomis. Ir tai nenuostabu. Mokyklai bazei stiprinti vyriausybė skiria didelį dėmesį: kasmetinis akademijos biudžetas — apie 700,000 rublių.

Po karo akademija teturėjo tik du profesorius - daktarus, visi kiti moksliniai darbuotojai buvo be laipsnių ir vardų. Šiandien joje dirba 70 mokslinių darbuotojų, iš kurių 2 profesoriai, 37 mokslų kandidatai, 29 iš jų turi docentų vardus.

Tarybinės santvarkos metais Lietuvos Veterinarijos akademija išaugo į stambią respublikos aukštąją mokyklą ir tapo centru, apie kurį koncentruojasi visos respublikos veterinarinis darbas. Bet labiausiai džiugina tai, kad ir pasiekta — ne riba. Ateityje mūsų akademija vis plėsis, didins studentų kontingentą, stiprins mokslinį-tiriamąjį darbą.

doc. J. Šulskis
Lietuvos Veterinarijos akademijos rektorius

trauka Juozo Palubecko, kuri buržuazinės diktatūros metais vadovavo Stalioraičių veikusiai Lietuvos Komunistų partijos kuopėlei. J. Palubeckas žuvo Ispanijoje kovoję prieš fašizmą. Kitas kilęs iš Raseinių revoliucionierius — Jonas Grigaitis, pasiaukojamai kovojęs už Lietuvos darbo žmonių laisvę buržuazinės diktatūros metais. Jis žuvo antrojo pasaulinio karo fronte.

Muziejaus ekspozicija atspindi taip pat sunkią Raseinių rajono darbo žmonių patirtą buržuazinės diktatūros bei hitlerinės okupacijos laikais. Eksponuojamas ir rajone veikusio "Keršytojo" partizanų būrio kovotojo E. Grubliausko eilėraščių sąsiuvinis.

Daug eksponatų muziejuje yra ir iš pokario metų bei dabarties.

Į Derybų Dėl Berlyno Gali Nieko Neišeiti

MASKVA. — Laikraštis "Izvestia" patiekė straipsnį, kuriame pažymi, kad iš JAV ambasadoriaus Llewellyn Thompson pastangų susitarti su Gromyko dėl pradėjimo derybų Berlyno reikalu gali nieko neišeiti.

Straipsnio autorius mano, kad pradėjimui derybų reikalinga, jog Vakarų šalis ištiesių norėtų derybas pradėti ir susitarti. Turi pasiūlyti derybų pradėjimui ką nors konstruktyvaus.

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

Nors vėjus pasibaigė, bet Liaudies Balso draugai nepertraukia talkininkavimą ir teikimą labai reikalingos paramos dėl savitraščio išlaidavimo.

A. Daukantas, Toronto, pridavė atnaujintų prenumeratų.

S. F. Smith, Los Angeles, Calif., prisiuntė nuo Draugo Losangeliečio \$5.00 aukų.

Otavičiai, užsisakė dvi naujas prenumeratas.

L. J. Svirpliai, Windsor, Ont., prisiuntė užuojautų paskelbti.

Anelė Jekentienė, Lethbridge, Alta., užrašė naują prenumeratą ir paaukojo 50 c.

R. Niaura Islington, Mass., prisiuntė naują prenumeratą ir nuo J. Barausko \$5.00 aukų.

B. Kvietinskas, Montreal, prisiuntė užuojautų paskelbti.

A. Wardo, Detroit, Mich., prisiuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo J. U. 50 c. aukų.

Rėmėjas P., Toronto, paaukojo LB paramai \$25.00.

H. Dabravolskienė, Toronto, išvykdama atostogoms į Floridą, per A. Ylienę pridavė atlyginimą už skelbtą užuojautą ir prie to dar \$2.09 aukų.

A. M. Berskiai, Toronto, užrašė naują prenumeratą.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

Jos Werbela, New Philadelphia, P., 50 c.

J. Židžiunas, Weston, Ont., \$1.00;

G. Kuodis, Windsor, Ont., 50 c.;

F. Kunigauskas, Gainsborough, Sask., \$1.00.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

Ar Žinote, Kad:

Ant mūsų planetos du trečdaliai žmonių kenčia alkū.

Mūsų planetos sausumo tik pusė tinka žemdirbystei ir tik 10 procentų dirbama.

Per praėjusius du pasaulinkarus buvo 66,545,000 žmonių užmušta, 107,600,000 nužėsta, materialiu nuostoliu padaryta už \$1,725,000,000 (1, 725 milijonus dolerių).

Jungtinės Amerikos Valstijos nupirko Aliaską iš Rusijos 1867 metais už \$6,200,000, kas išėjo po 2 centus už akrą.

Surinko Montrealietis

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

LIAUDIES BALSAS

Visur kitur metams \$4.50; pusel metų \$2.25

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$9.00; pusel metų \$2.00

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

FATALISKOS IŠVADOS

Bekalbėdami apie nusiginklavimą, kaip Chruščiovas, Kennedis ir kiti vyriausybės lyderiai, taip ir daugelis taikos judėjimo lyderių, dažnai kartoja, kad tėra tik vienas pasirinkimas: nusiginklavimas arba susinaikinimas nukliniame kare. Kitaip sakant, jeigu nebus susitarta visai nusiginkluoti, tai pasaulio pabaiga tikrai neišvengiama. Bet tai fatališka išvada.

Reikia turėti viltį, kad nusiginklavimas kada nors bus įgyvendintas. Bet tai nebus labai greitai. Derybos dėl nutraukimo nuklinių bandymų ėjo tris metus, bet dar ir šiandien nesutarta nutraukti nuklinius bandymus. Derybos dėl nusiginklavimo, be abejonės, turės trukti dar ilgiau, jeigu jos tikrai ir rimtai sieks nusiginklavimo. Bet tuo tarpu yra šimtai kliūčių, kurios stovi kelyje į nusiginklavimą.

Šiandien pasaulyje susikirtimų banga didėja, o ne mažėja. Alžyras, Pietų Afrikos Sąjunga ir daugelis kitų vietų Afrikoje pergyvena aštrių susikirtimų laikotarpį. Susikirtimų ir neramumų yra Azijoje, Lotynų Amerikoje ir Europoje. Paties Berlyno klausimas tebėra tamsoje. Dar net nenumatyta, kada derybos įvyks dėl padėties pagerinimo.

Ar galima laukti, kad nusiginklavimas įvyktų pirma, negu bus likviduoti susikirtimų punktai? Ginklavimasis kelia tautose įtarimus, bet ne ginklavimasis iššaukia konfliktus, o įvairūs konfliktai iššaukia ginklavimąsi. Tokiu būdu nusiginklavimo klausimas nėra toks mažas dalykas. Galų gale pati sunkiausias klausimas, kokį kada pasulius turėjo.

Išeitų, kad susinaikinimo galimybės labai didelės. O visgi būtų tiesiog fatališka manyti, kad nebėra vilties išvengti nuklinio karo. Jeigu iki šiol buvo galima išsaugoti pasaulį nuo visuotino karo, tai kodėl netikėti, kad bus galima pastoti kelią karui ir toliau, nors nusiginklavimas nėra dar galimas.

Taikos judėjimas, vedamas kovą už nusiginklavimą, dar didesnę kovą turi vesti prieš karo pavojų, už dviejų sistemų sugyvenimą, nors ir apsiginklavus nuo galvos iki kojų. Jeigu žmonių opozicija karui bus labai didelė, tai imperialistai nedrįs karą pradėti. Tada gal bus lengviau susikalbėti ir dėl nusiginklavimo. Pirmoj vietoj turi būti taika. Paliubos, kokios jos nebūtų, yra geriau, negu karas.

VISTIK TIESOS NEZINO

Niekur kitur pasaulyje nėra tokių plačių spaudos, radio, televizijos ir kitų informacijos tinklų, kaip Jungtinės Valstijose ir Kanadoje. Rodos, čia žmonės galėtų būti geriausiai informuoti, susipažinę su padėtimi visame pasaulyje, daugiausiai apsišvietę. Bet taip nėra.

Prof. Fred Warner Neil, buvęs Jungtinių Valstijų valstybės departamento konsultantas, sako, kad Jungtinių Valstijų žmonės labai mažai nusimano apie Tarybų Sąjungą, apie jos gyvenimą. Tie visi informacijos tinklai neduoda tikro vaizdo, jie iškreipia faktus. Keisčiausia tas, kad tuo, kaip prof. Neil aiškina, jie tarnauja komunizmo plitimui, o ne sulaukymui.

Negeriau yra ir Kanadoje. Ir čia spauda, radijas, televizija ir kitos informacijos įstaigos labai klaidina žmones. Tiesa bado joms akis. Spauda, radijas ir televizija visuomet slopina tiesą, o išpučia tokius dalykus, kurie, jų supratimu, niekina priešingą pusę.

Veikiausiai ir negalima tikėtis, kad klasinė draugių kitaip būtų. Valdantieji klasė kontroliuoja viską, tad ir naudoja savo interesams. Ir dėl to visuomenė turi kentėti. Ji turi maitintis melu, iškreiptom žiniom.

Tas, žinoma, gyvenimo eigos nesulaiko. Progresas eina savo keliu. Nuostoliai visuomenei, kuri neprileidžia prie tiesos pažinimo.

Reikia pažymėti, kad po karo šis kontinentas susilau-

Pasidairius Po Pasaulį

Francūzai fašistai, susiorganizavę į Slaptą Ginkluotą Organizaciją, veda žiaurų terorą ir ne tik prieš musulmonus, bet ir prieš De Gaulle šalininkus, ir ne tik Alžyrijoje, bet ir pačioje Francūzijoje.

Jų siekis yra ne tik neleisti Alžyrijai atsiskirti nuo Francijos, bet ir pačioje Francijoje valdžią užgrobti.

Nuo pradžios metų jie nužudė jau šimtus musulmonų ir francūzų, prezidento De Gaulle šalininkų.

Atsimenate, studentų demonstracijos nuvertė valdžias Pietinėje Korėjoje, Turkijoje. Dabar studentų samburzdus prasidėjo Irane prieš JAV pastatytą valdžią.

Studentų samburzdus labai didelis ir Venezueloje, Pietų Amerikoje. Karakas mieste per susirėmimus užmušta apie 30 asmenų.

Jungtinės Valstijos turėjo dar vieną nepasisekimą erdvėje. Raketa su 5 satelitais atsiskakė eiti į orbitą apie Žemę. Viskas nukrito į Atlantą.

Taip tai keletas milijonų dolerių nugrimzdė į vandenyną, o amerikiečiams liko "grizbatos".

Ir kiek jie prikalbėjo apie šį užsimojimą? Gerai yra sakoma, kad nereikia sakyti "up" neepšokus per griovį.

Švedų policininkas reikalauja iširti, iš ko paeina skylė sparnė orlaivio, kuriame žuvo Dag Hammarskjöld, JT sekretorius, kartu su keliolika kitų.

Policininkas, klausinėjamas tyrinėtojų, sakė, kad jis norėtų, kad skylė būtų patikrinta su spektrografu. Jis įtaria, kad gali būti kulkos darbas.

Laosoje, kaip matyti, mūsų šiai vėl atsikartoja. Pirmą dešinię pasigyrė, kad perkirto kairiųjų liniją, o dabar pranešimai sako, kad kairieji baigia supti svarbų dešiniųjų punktą.

Vakarų palaikomas princas labai apsigaus, jeigu jis mano, kad jis nugalės kairiuosius. Dėl užsipyrimo taip ir nesudaro koalicinę valdžią ir karas negali pasibaigti.

Kažkas nudėjo slaptosios policijos galvą Guatemaloje. O jos prezidentas Miguel Ydigoras Fuentes šaukia, kad tai buvo padaryta Kubos įsakymu. Dabar, atrodo, kad Kuba bus kalta už bet

kokį pasikėsimą ant diktatorių, kurie saivališkai valdo Lotynų Amerikos šalis.

Ne Kubos įsakymas juos sudoros, o Kubos pavyzdys, kaip pagerinti liaudies gyvenimą.

Pranešimai iš New Yorko teigia, kad suimtas privatus kraujo plazmos pristatytas 92 ligoninėms. Jis parduodavęs seną kraują kaip naują. Ir už tą kraują gavęs \$500,000 į metus.

Reikia atsiminti, kad kraujas liejamas ligoniams. Senas kraujas gali būti ne tik netikęs, bet pavojingas. Ar daug žmonių nukentėjo nuo to, dabar nežinia, tik teisme paaiškės.

Šis įvykis parodo, kokia moralė taip vadinamo laisvo verslo. Pelną ieškotojai ne tik dvėselieną parduoda žmonėms, bet ir sušvinkusį kraują dėl žmonių gyvybės gelbėjimo.

Tyrinėjimai, Tyrinėjimai

Kanadoje mes labai dažnai skaitome ir girdime apie visokias tyrinėjimo komisijas. Jas skiria federalė vyriausybė, provincialės, savivaldybinės ir net atskirų profesijų organizacijos. Kiek iš tų tyrinėjimų naudos būna, sunku pasakyti. Kai kurios veikiausiai būna naudingos, iškelia viršūn svarbius klausimus. Kitos tiktai išieškoja žmonių taksais sumokėtus pinigus.

Pastaruoju laiku keli mokslininkai sudarė komisiją ar ką tai panašaus tyrinėjimui karų priežasties ir kaip jų išvengti. Pasirodo, kad ši organizacija bus gana iškaštinga. Pradedamas vaju už sukėlimą \$2,000,000. Federalė vyriausybė taip pat bus prašoma paskirti bent porą milijonų.

Nesakysime, kad ši komisija ar institutas yra blogas dalykas. Tiesa, kainuos milijonus dolerių. Bet bus daug sukelta aukomis, tad dėl to nėra reikalo daug kalbėti. Bet iš kalno reikia pasakyti, kad būtų labai didelė klaida manyti, kad ši organizacija išspręs karo klausimą.

Karai vyksta nuo to laiko, kai žmogus atsirado. Jų priežastys nėra paslaptis. Ypač vėlesnieji karai buvo plačiai išnagrinėti ir jų priežastys išaiškintos. Nuo to laiko, kai pasirodė marksistai, karų priežastys buvo plačiai ištyrinėtos ir išaiškintos. Nėra

Jungtinės Valstijos ragina Portugaliją, kad ji leistų Angolos žmonėms apsispręsti per balsavimus.

Geras tai pasiūlymas, bet Portugalijos diktatorius tokio dalyko nepripažįsta.

Jungtinės Tautos atidavė Antaną Gizengą į tas pačias rankas, kurios atidavė Tšom bei Patricę Lumumbą. Kas atsitiko Lumumbai Tšombės rankose, visi jau žinote.

Gizenga kaltinamas, būk jis vedęs kovą už Oriental provincijos atsiskyrimą. Tačiau faktas yra, kad jis pasidavė centralinei vyriausybei ir net buvo paskirtas vicepremjuru. Viskas, ką jis padarė, tai nepasitikėjo centralinės valdžios nuosirdumu. Jis jautė, kad jį gali ištikti toks pat likimas, kaip ir Lumumbą.

Prezidentas Kennedis atidengė savo prekybinį planą, nukreiptą prieš socialistines šalis.

Kitaip sakant, jis perkelia šaltąjį karą į prekybos sritį.

jokia paslaptis, kodėl karai kyla. Abejotina, kad ir minimas institutas galės ką nuodugniesnio patiekti.

Taip pat nėra prasmės tikėtis, kad šie keli mokslininkai suras kokį tai "receptą" taikai išlaikyti. Pasaulyje yra daug žmonių, kurie duoda patarimus, kaip taiką išlaikyti. Yra ir tokių, kurie sako, kad pasaulyje būtų "tikra taika", jeigu visi komunistai būtų išžudyti.

Taikos judėjimas, susidedas iš darbininkų, valstiečių, mokytojų, profesorių ir kitokių užsiėmimų žmonių, apimęs visą pasaulį, yra išdirbęs neblogą programą dėl taikos išlaikymo. Tarybų Sąjungos komunistai skelbia gerą programą dėl taikos išlaikymo. Tai taikus sugyvenimas, taikiu būdu išsprendimas nesuspriatimų, siekimas nusiginklavimo.

Ko gi reikia, kad ši programa būtų įgyvendinta? Labai nedaug. Tiktai plačiausio masinio žmonių pritarimo, palaikymo. Reikia reikalauti, kad vyriausybės siektų sugyvenimo; kad jos nuosirdžiai spręstų nesuspriatimus per derybas; kad jos nuosirdžiai tartųsi dėl nusiginklavimo. O jei ne dėl visiško nusiginklavimo, tai nors panaikinimo nuklinių ginklų.

Kelias taikos užtikrinimui labai aiškus. Viskas, ko reikia, tai darbo, veikimo.

TEHERAN. — Irano studentai nerimauja ir demonstruoja. Vienas studentas liko nušautas.

kė nemažai "specialistų", kurie prisideda prie tiesos nustelbimo, melų skleidimo.

Pastabos

Newfoundlando atstovas liberalas C. W. Carter, atakuodamas konservatus parlamente, sakė, kad valdžia, parduodama kviečius Kinijai, pardavinėja Kanados laisvę.

"Kinijos valdžia" sakė jis, "yra nepermaidujamas mūsų priešas, pasiaukojęs mūsų sunaikinimui".

Girdi, valdžios dangstymasis, būk tuomi yra aprūpinami duona alkanai žmonės, yra grynas melas, nes kitur esą alkesnių žmonių, bet valdžia jiems neparduodanti, kadangi jie negalį užmokėti.

★

Štai jums ir liberalas.

Kinijos valdžią randasi už tūkstančių mylių nuo Kanados, Kiniją skiria nuo Kanados visos Pacifiko vandenynas.

Kanados laisvės griovėjai yra tokie bukapročiai, kaip minėtas liberalas.

Apgailėtina, kad Kanadoje yra daug tokių liberalų ir neliberalų.

★

Visose dabar komunistų valdomose šalyse laisvė buvo sunaikinta tokių "laisvės" gelbėtojų pirma, negu komunistai paėmė valdžią.

Ir jeigu tose šalyse dar yra suvaržymų, tai tik dėl to, kad tokių "liberalų" ir jų draugų dar yra.

Jie, tie "liberalai" ar kokiais kitais vardais pasivadinę, patys nepripažįsta kitiems demokratijos ir laisvės.

★

Kalifornijos episkopas vyskupas James A. Pike sako, kad Jungtinės Valstijos gali atsidurti tokioje padėtyje, kokioje atsidūrė Vokietija pirm praejusio karo, jeigu gyventojai pasiduos dešiniųjų spaudimui kovoti prieš komunizmą.

Raganavimas, isteriškas šaukimas prieš komunizmą yra tikrai priedanga, po kuria fašistai ir kiti reakcionieriai veržiasi į galia.

Vokietija yra geras pavyzdys. Ir vokiečiai, neižiūrėję to pavojaus, labai brangiai užmokėjo.

★

Atydžiai skaitykit Liaudies Balse aprašymą teismo Vilniuje, kuriame kaltininkų suole buvo ir pora kunigų.

Iš aprašymo matysite, kaip iš tikrųjų buvo.

Lygindami su "veiksnių" spaudos "žiniomis", pamatysite, kaip ta jų spauda informuoja savo skaitytojus.

Vėliau bus patiekta dar daugiau faktų iš teismo eigos.

Kai Išėisi . . .

Kai išėisi į platų lauką,
Grožiesies rytmečiu skaidriu,
Atminki čia sudėtą auką
Narsių taybinių karių.

Atminki juos, jiems būk dėkinga,
Nešk jų vardus širdy savo.
Jie krito čia, kad tu laiminga
Gyventum žemėje laisvoj.

Kai džiaugsies vakarą ar rytą
Brangiais vaizdais laukų gimtų,
Prieš tuos, kurie kadais čia krito,
Nulenki savo galvą tu.

Jadvyga Kanytė,
VIII klasės mokinė

Ukmergės rajonas,
Slesikų vidurinė mokykla.

Ką Kiti Rašo

Prasti šeiminkai

Kiek pirmiau Lietuvoje, jei kuriais metais viskas geriau užderėjo, geras šeiminkas neskūpėjo visai šeimai padoresnio valgio. Atlikdavo ir drabužių eilutei, ir batams, o jaunoji dukrytė net geltonu kaspiniu pasi-puošdavo.

Netaip su mūsiškais šeiminkais, Vašingtono tetušiais.

Vienas jų, tai agrikultūros ministras Orville L. Freeman. Atseit, visos šalies žemės ūkio gaspadorius. Ir kaip jis atvirksčiai nušeiminkavo!

Visus Mr. Freeman "nuopelnus" būtų neįmanoma išskaičiuoti vienoje skiltyje. Pašnekėsime tik apie pieno ūkį 1961 metais.

Mr. Freeman iš anksto apsižiūrėjęs, kad pieno produktų 1961 metais bus "perdaug". Jei visą produkciją paleisti į rinką, gink dieve, kainos gali kristi ir žmonės pradėtų daugiau valgyti sviesto, sūrio, gerti pieno.

Štai ką mūsų "šeimininkas" padarė: Paėmė iš takų mokėtojų kišenės \$500,000 ir supirkęs iš stambiųjų fermerių 165,000,000 svarų sviesto, 50,000,000 svarų sūrio ir 186,000,000 svarų džiovinto pieno miltelių, pasamdė privatiškus sandėlius ir sukrovė — pūdyti!

Gi tuom pat atodūsiu Mr. Freeman pasidžiaugė, kad 1961 metais JAV piliečiai suvartojo pieno produktų trimi milijonais svarų mažiau, negu 1960 metais!

Kaip ilgai ims taip šeiminkaujant, kad piliečius visai atrpatinti nuo vartojimo pieno produktų?

Ir skaitytojai matysite, kad teismas nebuvo nukreiptas tik prieš kunigus. Visi grobstytojai dabar Lietuvoje neglostomi.

J. Y.

Dar blogiau, kad už sandėliuose pūdomą sviestą ir sūrį reikia užmokėti.

— L. Jonikas

Mūsų menševikams pasidarė karšta

Aną dieną "Laisvėje" mes, pasiremdami rimtais, autentiškais šaltiniais, parodėme, kad pasaulinį socialistų judėjimą jau per visus paskutinius dešimt metų finansuoja Jungtinių Valstijų Centrinė Žvalgybos Agentūra. Už tai ant mūsų baisiai užsūristino So. Bostono menševikų laikraščio redaktoriai. Ir plūsta jie mus kaip patrakę. Tik paklausykite:

"...tik 'Laisvės' nedakę redaktoriai gali rimtai imti pletkus, kad Amerikos CIA, taigi vyriausybės įstai-ga, remia Europos socialistus.

"Be to, remia kaip? Nagi, organizuoja socialistų internacionalo konferencijas!

"Tokias nesąmones gali kalbėti tik visiškai neišmanėliai arba šmeižikai..." ("K", sausio 3 d.)

Betgi mes pateikėme informacijos šaltinius. Mes parodėme, kad taip praneša net du Philadelphia laikraščio kolumnistai Robert S. Allen ir Paul Scott. Jie du gi sako, kad taip pasaulį informuoja ne koks nors "neišmanėlis", kaip sako "Keleivis", o naujoji Centrinės Žvalgybos Agentūros galva, būtent Mr. McCone, tik sugrįžęs iš Europos ir susipažinęs su ten Centrinės Žvalgybos Agentūros veikla per paskutinius dešimt metų! Nejaugi apie Centrinės Žvalgybos Agentūros veiklą daugiau ir geriau žino "Keleivio" redaktoriai, negu prezidento Kenedžio paskirtasis tos slaptos žvalgybos direktorius ir vadovas? Kodėl jie neplūsta ir šmeižiku nevadina Mr. McCone, bet "Laisvės" redaktoriai? Kur gi tu "Ke-

leivio" redaktorių protas? Kokiais gi mulkais jie laiko savo skaitytojus!

Bet dar įdomiau tas, tai kad rus išplūde, neišmanėliais ir šmeižikais paskelbę už paskelbimą to, ką apie finansavimą socialistų sąjūdį sako kolumnistai Scott ir Allen ir Centrinės Žvalgybos Agentūros direktorius McCone, jie patys faktinai pripažįsta, kad taip iš tikrųjų yra. Tik pasiklausykite:

"Tuo tarpu klausimas dėl Amerikos vyriausybės pažiūrų į socialistus yra rimtas ir naujoji Amerikos vyriausybė siūlo ir net reikalauja, kad P. Amerikos šalis, kurios gauna Amerikos paramą, vykintų įvairias socialines reformas. Aišku, kad tokias reformas gali vykinti tik tu reformų šalininkai, pirmon galvon socialistai".

Vadinasi, Amerikos vyriausybė suranda, kad jos siūlomas reformas Litynų Amerikoje ir, aišku, visame pasaulyje, gali gražiausiai praveisti ponai socialistai — tokie, kaip mūsiškiai iš "Naujienu" ir "Keleivio". Jeigu taip, tai kodėl ji jų negali finansuoti?

Bet, žinoma, tik paskutinis neišmanėlis gali tikėti, kad Amerikos Centrinė Žvalgybos Agentūra remia ir finansuoja socialistus tais sumetimais, jog jie geriausiai gali praveisti prezidento Kenedžio suplanuotas reformas. Tik sąmoningas apgaidinėtajas gali tokia nesąmonė įkalbėti savo skaitytojams.

Tos nesąmonės išblaškymui užtenka vieno trumpo priminimo: Mr. McCone teigia, kad socialistus Centrinė Žvalgybos Agentūra finansavo per paskutinius dešimt metų, tai yra per devynerius metus dar prieš Kenedžio administraciją. Tik dabar McCone sako, gal reikėsia pagalvoti, ar toks socialistų finansavimas mums apsimo-ka! Ponai socialistai, matyt, labai išsigandę, nes gali netekti svarbios paramos. Nejaugi ir "Keleivio" redaktoriai to prisibijo?

Klausimas, kodėl Amerikos Centrinė Žvalgybos Agentūra finansuoja socialistų judėjimą? Ar tam, kad jie padėtų mūsų vyriausybės "reformas" praveisti?

Ne! Finansuoja juos todėl, kad jie jau seniai tapo aršiausi darbininkų gretų skaldytojais, darbininkų vienybės ardytojais. Jokių kitokių sumetimų Žvalgybos Agentūra neturi.

— Laisvė

WASHINGTON. — Buvusis prez. Eisenhoweris reišia mintį, kad aukštojo rango militaristams neturėtų būti draudžiama sakyti politines kalbas, nukreiptas prieš Tarybų Sąjungą.

ŠYPSENOS

Tvirtos valios žmogus

Pavargėlis pasibeldė į gražaus namo duris, kuriose pasirodė nutukusi ponija.

"Poniute, aš jau keturias dienas nieko nevalgęs", maldavo pavargėlis.

"Ištikro?" nusistebėjo poniuotė. "Kad aš turėčiau tokią tvirtą valią".

Negeras šaldytuvas

Jaunamartė pasiūkė šaldytuvų ekspertą.

"Kas atsitiko?" klausia atvykęs ekspertas jauną šeiminkę.

"Trys valandos atgal aš iškečiau pirmą savo gyvenime keiką ir padėjau į šaldytuvę", skundėsi jaunamartė. "Taigi, jau trys valandos praėjo, o dar jokio aisingo nematyti ant keiko".

—o—

Zioplai amerikiečiai

Dvi didelės žuvys, plaukiodamos Atlante, užvedė pasikalbėjimą.

"Ką tie amerikiečiai galvoja apie mus?" pradėjo viena su pasipiktinimu.

"Ką tu turi mintyje?"

"Štai, aną dieną jie numetė į vandenį net penkis gabalus metalo. Ką gi jie mano, ar mes metalu gyvename?"

Nesijuokit

"Bolševizmas yra žmogiškųjų nuodėmių sankaupa valstybiniu ir tarptautiniu mastu. Ką turime daryti, Viešpatie?" šaukia pranciškonų Darbininko redaktoriai.

Lauksime, ką tas viešpats patars šiam įsibaigusiam žmogeliui.

—o—

Jungtinių Valstijų raketa su instrumentais prašovė pro mėnulį ir nuskriejo į erdves net reikiamo mėnulio paveiklo nenutraukusi.

Kitaip sakant, "gone with the wind" virš septynių milijonų dolerių.

Pulkininkas leitenantas John Glenn esąs pasirengęs skristi apie Žemę, sako pranešimas.

Jis seniai pasirengęs, tik dar neišvalyti visi vabzdžiai iš raketos, kuri turi išmesti jį į erdvę.

Dr. Šaipokas

PARYŽIUS. — Čia mirė Leono Trockio našlė Natalia Sedova, sulaukusi 79 metų amžiaus. Prieš kurį laiką ji turėjo širdies priepuolį ir nuo to laiko nebesijautė gerai.

Dėl Nuomonių Skirtumo

Dr. J. G. Endicott,
Kanados Taikos Kongreso pirmininkas

Visi, kurie susidomėję kova už taiką pasaulyje, mato iš spaudos Rytuose ir Vakaruose, kad iškilo rimti ginčai Pasaulinėje Taikos Taryboje dėl linijos, kurios judėjimas turi laikytis šiame istorijos laikotarpyje. Paprastai yra kalbama apie Kino-Sovietų ginčą. Nekurie komentatoriai klaidingai aiškina tą ginčą, sakydami, būk jis sukasi apie tai, ar galima išvengti trečio pasaulinio karo, ar ne. Tai visai netiesa. Bet, žinoma, neteisingas nusistatymas galėtų padidinti karo pavojų.

Skirtumas nuomonių yra tamė: ką socialistiniai kraštai turi daryti, kad užtikrintų, jog trečias pasaulinis karas neįvyktų, ir kiek reikšmės turi būti pridodama taikos judėjimui kapitalistinėse šalyse. Ar dar yra vilties, kad visuomenės opinija Vakaruose gali priversti susitarti dėl vsuotino nusiginklavimo? Išrodo, kad kiniečiai mano, kad "Nėra".

Panaikinimas nuklinių ginklų, nusiginklavimas ir priėmimas taikaus sugyvenimo praktikos buvo pagrindiniu Pasaulinės Taikos Tarybos kovos klausimu. Nors pirmenybė buvo teikiama šiai pagrindinei pozicijai, Taryba, tačiau, visuomet rėmė kiekvieną pastangą už tautinį pasiliosavimą, visuomet sakė, kad kolonializmas turi būti baigtas ir mobilizavo visas galimas visuomenės jėgas, kad išvengus išsiveržimo bet kokio karo ir sulaukčius karus, kurie išsiveržė, kaip kad Korėjos ir Vietnamo, 1954 metais.

Pasaulinėje Taikos Taryboje yra tokių, ypatingai kiniečiai, kurie dabar yra įsitikinę, kad atėjo laikas sudaryti kitokios rūšies bendrą frontą kovoje už taiką. Jį apibūdina Pekino Reviū lapkričio mėnesį, 1961 metų, skelbiant:

"Sustiprinant vienybę visų socialistinių šalių ir komunistinių ir darbininkų partijų įvairiose šalyse šiuo pagrindu, jungiant tautines ir demokratines jėgas visame pasaulyje, sudaryti vieningą frontą prieš Amerikos imperializmą". Jie sako, kad tai geriausias kelias apsaugojimui taikos.

Šią poziciją patvirtina aiškiai Pekino Reviū gruodžio 22, 1961 metų, ir gruodžio 29, 1961 metų, straipsniais "Kas yra Cynimui Pasaulio Taikos" ir "Taikos Judėjimas ir Tautinis Išsiliosavimas".

Supratimas, kad kova už

nusiginklavimą būtų vyriausiu uždaviniu visoms šalims ir tautoms, nesuderinamas su aktualiomis sąlygomis prispaustų tautų. Tas labai aišku. Bandant primesti tokį supratimą pavergtoms tautoms galima tikrai padaryti žalą pavergtų tautų žmonių išsiliosavimo kovai", sako laikraštis.

"Patyrimas parodė, kad pavergtos tautos pilnai pajėgia išsiliosavinti pačios per savo pačių kovas, nebūtinai per kovą už nusiginklavimą".

Kodėl prašyti žmones, kurie dabar tiek kenčia, atsiskirti nuo savo sėkmingos kovos ir laukti išsiliosavimo per nusiginklavimą, kuris gali būti labai tolimas?

"Tautinio pasiliosavimo judėjimas smogia ir verčia pačius imperializmo ir kolonializmo sistemos pagrindus. Juo didesnė tautinio išsiliosavimo judėjimo jėga, tuo lengviau bus susilpninti imperializmo jėgas dėl karo ir surišti jų rankas ir kojas, tuo lengviau bus apsaugoti pasaulio taiką".

Išvados, kurių prieina kiniečiai ir kiti, veda prie to, kad kova už nusiginklavimą nėra pagrindinis klausimas, bet antrinis. Pagrindiniu klausimu yra numaskavimas ir pasmerkimas JAV imperializmo kaip tikrojo karo šaltinio. Jie priešingi tokiam dalykui, kaip kad Kennedžio interviu Izvestijoj, kaip "uždėjimui gražaus šydro ant karinės Kennedžio kalbos". "Kokį gerą efektą duoda dėl teisingo švietimo žmonių kovai prieš Jungtinių Valstijų imperializmą, pikčiausio taikos priešo?"

Ką tikrumoje tie, kurie taip argumentuoja, daro, tai pasmerkia Tarybų Sąjungos užsienio politiką, kuri siekia diplomatiniais ir kitais būdais, kad būtų vykdomas Bendras Pareiškimas Sutikimo Principiniai dėl Generalinio ir Visiško Nusiginklavimo. Pasaulinė Taikos Taryba nepriklauso nuo Tarybų Sąjungos užsienio politikos, bet ji sutinka su nusistatymu pasiekti nusiginklavimą kaip vienintelės tikros garantijos prieš nuklinį karą. Tuo pačiu sykiu Taryba pilnai remia kovą už panaikinimą kolonializmo ir tikrą tautinį išsiliosavimą. Tokios kovos bus daug sėkmingesnės, jeigu bus daugiau nusiginkluojama. Tokiu būdu, norint gauti kuo didžiausią paramą, Kongresas už visuosiną ir Visišką Nusigink-

lavimą yra šaukiamas antrojo 1962 metų pusėj.

Sekanti rezoliucija buvo priimta vienbalsiai masiniame susirinkime, sušauktame Toronto Asociacijos už Taiką, sekmadienį, sausio 14, 1962:

Mes, Metropolinio Toronto piliečiai, susirinkę apsvarstyti būdų užtikrinimui pastovios taikos,

užgiriame prezidento John F. Kennedžio pareiškimą, kad "karo ginklai privalo būti panaikinti pirma, negu jie panaikins mus... Žmonija turi padaryti gal karui — arba karas padarys galą žmoniškai".

Mes taipgi užgiriame mūsų užsienio reikalų ministro pareiškimą dėl panaikinimo nuklinių ginklų bandymų ir atnaujinimo nusiginklavimo derybų.

Mes pritariame bendram JAV ir TSRS pareiškimui rugsėjo 20, 1961, apie nusiginklavimo principus ir jų sutikimui dėl sudarymo JT nusiginklavimo komisijos.

Bet

Mes pažymime su aliarmu ir pasipiktinimu, kad mūsų sąjungininkės, Jungtinės Amerikos Valstijos, nepaisydamos savo formalių deklaracijų, tęsia šaltojo karo ir prisirengimo nukliniam karui politiką, ir todėl raginam savo vyriausybę:

1. Atsisakyti be jokių dvejonių priimti nuklinius ginklus ant Kanados žemės ir į kanadiečių rankas, ir tuojaus panaikinti visus pasirengimus mūsų militarinių įrengimų dėl eventualaus naudojimo tokių ginklų;

2. Sulaukyti žiaurų ir begėdišką apgaudinėjimą su slėptuvių programa, kuri tikrai tarnauja kaip būdas psichologiniam paruošimui dėl karo;

3. Priešintis plėtimui nuklinių ginklų į bet kurią šalį, kuri neturi jų dabar, tiesioginiai ar po NATO priedanga;

4. Reikalauti tuojaus tautinio užsienio politiką, kuri siekia diplomatiniais ir kitais būdais, kad būtų vykdomas

Bendras Pareiškimas Sutikimo Principiniai dėl Generalinio ir Visiško Nusiginklavimo. Pasaulinė Taikos Taryba nepriklauso nuo Tarybų Sąjungos užsienio politikos, bet ji sutinka su nusistatymu pasiekti nusiginklavimą kaip vienintelės tikros garantijos prieš nuklinį karą. Tuo pačiu sykiu Taryba pilnai remia kovą už panaikinimą kolonializmo ir tikrą tautinį išsiliosavimą. Tokios kovos bus daug sėkmingesnės, jeigu bus daugiau nusiginkluojama. Tokiu būdu, norint gauti kuo didžiausią paramą, Kongresas už visuosiną ir Visišką Nusigink-

lavimą yra šaukiamas antrojo 1962 metų pusėj.

7. Perspėti Jungtines Valstijas, kad Kanada skaitys pakartojimą tiesioginės ar netiesioginės militarinės intervencijos į Kubą kaip agresijos aktą;

Su Liūdėsiu ir Gailėsiu Širdyse Minime
Šešių Metų Sukaktį nuo Mirties Mūsų Mylėtos
Ir Mus Mylėjusios Žmonos, Motinos ir Uošvės

Viktorijos Kaptainienės
Mirusios Sausio 30 d., 1956 m.

Minime ir Liūdime
Stasys Kaptainis, Sūnus Arthur,
Marti Muriel ir Anūkas Arthur

NEVYKUSI JAV POLITIKA

N. AUKSTUOLIS

Jungtinių Valstijų valstybės sekretorius Dean Rusk susisaukęs Lotynų Amerikos valstybių atstovus pareikalavo sekančio:

1. Pripažinti, kad Kubos susigretinimas su komunistiniu pasauliu nesuderinamas su inter-Amerikos sistema.

2. Pašalinti Kastro režimą iš Amerikos Valstybių Organizacijos.

3. Nutraukti prekybą tarp Kubos ir visų kitų Amerikos valstybių.

4. Veikti pavieniai ir kolektyviai ginantis nuo politinės ir netiesioginės agresijos žemyne.

Kuba, kaip žinia, yra mažutė valstybė ir ant salos, kuri nesusisiekia nei su viena valstybe. Gyventojų rodos 6,000,000.

Jos ryšis su socialistiniu pasauliu yra tikrai toks, kad ji gali pirktis tenai to, ko neparduoda Jungtinės Valstijos ir kitos šalys, taipgi parduoti tenai tuos gaminius, kuriu Kuba turi, bet Jungtinės Valstijos ir kitos nepereka.

8. Išpildyti savo pareigas kaip vienos iš trijų jėgų, įpareigotų prižiūrėti įvykdymą Genevos sutarties 1954 metais, kuri numato įsteigimą neutralios ir vieningos valdžios Laosoje ir Vietname, ir uždrausti svetimus ginklus ar militarines misijas tose šalyse;

9. Pripažinti ir remti kovas Afrikos ir Azijos žmonių už nepriklausomybę kaip teisėtą apsigynimo aktą nuo teisingo kolonializmo agresijos.

Kuba nėra leidusi socialistinėms šalims turėti savo šalyje militarines bazes, palaikyti militarinius dalinius.

Tuo tarpu Jugoslavija ir Lenkija, kurios arčiau susirišusios su Tarybų Sąjunga, ypač Lenkija, gauna iš Jungtinių Valstijų nemažą pagalbą.

Didžioji Britanija, Amerikos sąjungininkė, eksportavo į socialistines šalis, vyriausiai į Tarybų Sąjungą, už \$304,000,000 tik praėjusiais metais. Visos Vakarų šalys Europoje veda plačią prekybą su socialistiniu pasauliu.

Tad kodėl gi Jungtinės Valstijos nori bausti Kubą už tai, ką ir kitos valstybės daro?

Jokio moralio pateisinimo nėra. Net ir baisiai begėdiška. Juk Jungtinės Valstijos turi militarinę bazę Kuboje ir Kuba nevaro lauk, nors JAV moka labai mažą nuomą.

Kas liečia revoliuciją, tai Lotynų Amerikos padėties žinovai pakartotinai nurodo, kad Lotynų Amerikos diktatoriams pavojų sudaro ne kokie nors Kubos žygiai, militariniai ar politiniai, o jos pavyzdys, kaip pagerinti būklę.

Sankcijos prieš Kubą padėties Lotynų Amerikoje nepataisys. Priešingai, gali dar labiau sukelti masių opoziciją diktatoriams ir tokiu būdu padaryti eilę revoliucijų.

JAV imperialistai padarė vieną stambią klaidą ryšium su Kuba, bet matyti iš to nieko nepasimokino.

Apie Tą Kunigų Bylą

Aną dieną Kanadoje buvo kilęs nemažas triukšmas dėl kunigų bylos Vilniuje. Net dviejų didlapių atstovai skambino ir Liaudies Balso redakcijon, teiraudamiesi apie tą bylą, kurioje, girdi, net 15 kunigų teisiama. Visą šią "istoriją" sukėlė Reuterio žinių agentūros pranešimas iš Maskvos.

Kaip gi iš tikrųjų yra su ta byla? Kas tenai teisiami buvo ir už ką?

Mūsų rankose yra Vilniaus Tiesos numeriai, kuriuose šio laikraščio specialūs korespondentai S. Bistrickas ir S. Laurinaitis aprašo teismo eigą.

Kaltinamaisiais buvo: buvęs Klaipėdos bažnyčios klebonas Liudas Povilonis, buvęs Klaipėdos bažnyčios vikaras Bronius Burneikis, buvęs Klaipėdos faneros fabriko direktoriaus pavaduotojas Antanas Paškevičius, buvęs Klaipėdos tiekimo kontoros viršininkas Benediktas Alsys, buvęs Klaipėdos miesto namų valdybos inžinierius Juozas Mikalauskas, buvusi Klaipėdos miesto namų valdybos Nr. 8 valdytoja A. Ga Klovaite, buvęs Klaipėdos miško prekybos sandėlio direktorius Jaroslavas Krivickas.

Kaltintoju buvo Lietuvos TSRS prokuroras V. Galinaitis, teismui pirmininkavo Aukščiausiojo teismo pirminko pavaduotojas J. Zvirblis. Kaltinamuosius gynė advokatai M. Birinickas, J. Izraelis, G. Gavronskis, R. Kiselienė, P. Kudaba ir K. Motieka.

Kaltinamoji išvada

Minėti korespondentai paduoda sekančią teismo patiektą kaltinamąją išvadą:

Kaltinamojoje išvadoje nurodoma, kad Lietuvos TSR prokuroras, remdamasis Tarybinės kontrolės komisijos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pateikta medžiaga, iškėlė baudžiamąją bylą dėl piktnaudžiavimų statant bažnyčią Klaipėdoje.

Bažnyčios statybai vadovavę klebonas L. Povilonis ir vikaras B. Burneikis padarė eilę nusikaltimų. Kad būtų lengviau nusišalinti nusikaltimus, jie nuo vadovavimo statybos darbams visiškai nusišalino bažnyčios komitetą.

Kyšininkavimas

Kaltinamieji L. Povilonis ir B. Burneikis, norėdami neteisėtu būdu įsigyti statybinės medžiagos, davė kyšius kai kurių įstaigų darbuotojams, kurie taip pat stoję nusikaltimų kelią.

Antai, 1959 metų rudenį už trijų tonų skardos išsky-

rimą L. Povilonis davė 10 tūkstančių rublių kyšį Klaipėdos tiekimo kontoros viršininkui A. Alsui. (Pinigų sumos visur nurodytos senųjų kainų mastu.)

Tardomas dėl kyšio ėmimo, Alsys paaiškino, kad 1958 metų pabaigoje, būdamas Kėdainiuose, jis užėjęs aplankyti seno pažistamo kunigo Liuko... Šis prašęs "neskriausti" klaipėdiškių kunigų, juos aprūpinant statybinėmis medžiagomis. Po kurio laiko Alsį aplankęs Klaipėdos klebonas L. Povilonis ir pasiūlęs jam 10 tūkstančių rublių, pavadindamas tai draugiškumo gestu ir prašydamas, esant galimybei, išskirti ką nors viršum nustatytų fondų ir, svarbiausia, kad paskyra cinkuotai skardai be trukdymų būtų apiprekinta.

Patvirtindamas Alsio parodymus, kaltinamasis L. Povilonis paaiškino, kad po to, kai bažnyčia gavo skardą, jis telefonu susitaręs su Alsium, kad šis atvyksias į parapijos raštinę galutinai suvesti sąskaitų. Kai Alsys atvyko, Povilonis jam įteikęs 10 tūkstančių rublių.

1959 metų gruodžio mėnesį kaltinamieji L. Povilonis ir B. Burneikis davė 15 tūkstančių rublių kyšį Klaipėdos faneros fabriko direktoriaus pavaduotojui A. Paškevičiui už tai, kad šis be paskyrų ir naminiginta kaina išskyrė 1.100 kvadratinį metrų parketo.

Už parketą, net pagal paskyrą, kurios nebūta, religinė bendruomenė privalėjo užmokėti 82,500 rublių, o A. Paškevičius, gavęs kyšį, paėmė tik 51,700 rublių, t. y. 30,800 rublių mažiau.

Klaipėdos faneros fabriko vyr. buhalteris Obolinas ir buhalterė Davydova parodė, kad Paškevičius įsakė jiems atleisti parketą religinei bendruomenei didmenine kaina po 47 rublius, kai tuo tarpu parketas turėjo būti parduotas po 75 rublius už kvadratinį metrą.

Kaltinamasis Povilonis parodė, kad Burneikis Paškevičiui įteikė 15 tūkstančių rublių kyšį ne iš karto. Pradžioje jis davęs Burneikiui 5.000 rublių įteikti Paškevičiui. Pradėjus vežti parketą, Paškevičiui buvo perduoti likusieji pinigai.

Spekuliacijos statybinėmis medžiagomis

Apgaudinėdami valstybę, gavę stambius statybinę medžiagų kiekius, žymiai viršijantius bažnyčios statybos poreikius, Povilonis ir Burneikis 1959-1960 metais spe-

gulio ir iš to pelnėsi.

1959-1960 metais Povilonis ir Burneikis pardavė piliečiams, jų tarpe kunigams, taip pat įvairioms organizacijoms apie 321 toną cemento, 189 tonas kalkių, 65,000 plytų, 8 tonas cinkuotos skardos, 350 kvadratinį metrų stiklo, 250 kubinių metrų statybinės miško medžiagos, įvairios armatūros ir kitų statybinę medžiagų.

Liudytojas Stonys, dirbęs statybos meistru, parodė, kad 1960 metais Povilonis ir Burneikio įsakymu statybinės medžiagos buvo parduodamos stambiais kiekiais.

Per pamokslą Klaipėdos kunigai pranešė, kaip parodė dirbęs statyboje šoferiu liudytojas Lubys, kad statybinę medžiagą galima nusipirkti bažnyčioje už grynus pinigus. Jis matė, kaip piliečiai pirko kalkes, granitą ir kitas statybinės medžiagas.

Burneikis paaiškino, kad jis pardavinėjęs medžiagas Povilonio nurodymu. Iš byloje esančių sąskaitų matyti, kad Burneikis jas išrašinėjo ir pasirašydavo jose už vyr. buhalterį ir bažnyčios komiteto atstovą.

Valstybinių lėšų grobstymas

Klaipėdos miesto namų valdybos Nr. 8 inžinierius J. Mikalauskas, susitaręs ir bendrai veikdamas su L. Poviloniu ir Klaipėdos miesto namų valdybos Nr. 8 valdytoja A. Klovaite, 1960 metų balandžio mėnesį pagrobė iš namų valdybos 13,680.75 rublių.

1960 metų balandžio mėnesį likvidavus Klaipėdos miesto 8-tąją namų valdybą, Klovaite ir Mikalauskas raštinėje ir Mikalauskas raštinėje, kuriame suklastojo vyr. buhalterės Kvedarienės parašą, prašė Baltijos laivų statykla pervedi Klaipėdos religinei bendruomenėi 13.680.75 rb. Laivų statykla pinigų pervedė ir, juos gavus, Povilonis 8.000 rb. išmokėjo Mikalauskui, o likusius pasilikė sau. Suklastodami Baltijos laivų statyklos važtaraštį, tariamai jie gavę iš įmonės 31 kubinį metrą lentų ir rąstų, minėtas medžiagas užpajamavo.

Baltijos laivų statyklos vyr. buhalteris Koševojus, tiekimo skyriaus viršininkas Šeiko ir įmonės sargas Cvetkovas parodė, kad pagal važtaraštį Klaipėdos miesto 8-oji namų valdyba lentų ir rąstų negavo.

Ekspertizė nustatė, kad vyr. buhalterės Kvedarienės parašas laiške, rašytame laivų statykla, yra suklastotas, o važtaraštyje gautų medžiagų pavadinimus ir kiekius įrašęs Mikalauskas.

Stonys ir Burneikis parodė, kad 1960 metais bažnyčia pardavimui lentų neturėjo ir niekam nepardavė.

Povilonis parodė, kad jis gautus iš namų valdybos 13.680.75 rb. norėjęs atgal pervedi, bet, Mikalausko įkalbėtas, pastarajam atidavęs 8,000 rb., o likusius pasilikęs sau.

Piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi

Klaipėdos miško prekybos sandėlio direktorius J. Krivickas, piktnaudžiaudamas tarnyba, 1959 - 1960 metais neteisėtai, be paskyrų, parodė Klaipėdos bažnyčiai 58,966 kg cemento, 28,7 tūkstančio plytų, 5,200 čerpių, 48,37 kubinio metro lentų, 34,812 kg keraminių vamzdžių ir kitų deficitinių statybinę medžiagų iš viso už 78,749 rublius.

Krivickas patvirtino, kad jis atleido be paskyrų fondinių statybinę medžiagų Klaipėdos bažnyčiai už 78,749 rublius.

Klaipėdos tiekimo kontoros viršininkas B. Alsys, piktnaudžiaudamas tarnybine padėtimi, švaistė valstybinius pinigus.

Be to, Alsys grubiai pažeidinėjo valstybinę drausmę ir išduodavo fondines deficitines medžiagas be paskyrų.

Spekuliacijos valiuta

Išvadoje konstatuojama, kad L. Povilonis ir B. Burneikis pažeidė TSRS piniginių operacijų taisykles ir spekuliuo valiuta. Tuo tikslu jie užmezgė ryšius su pabėgusiais į JAV hitlerinių fašistų tarnais kunigais V. Martinkumi, A. Račkausku ir J. Pragulbinsku.

Užmezgę ryšius su spekuliantu užsienio valiuta Z. Kereliene - Zismanovič, Povilonis ir Burneikis per pastarąją gaudavo pinigus iš JAV. Martinkus ir Račkauskas įteikdavo juos Kerelienei nurodytiems asmenims JAV ir Kanadoje Amerikos valiuta, o Kereliene-Zismanovič išmokėdavo Lietuvoje tarybine valiuta.

Savo laiškuose į JAV jie šmeižė Tarybų Lietuvą ir prašė kuo daugiau pinigų. L. Povilonis rašė:

"Pas mus labai naudinga gryna mamona dideliais vienetais, nesumulki. Tada ji, evangelijos palyginimu, klabant, atneša ne dešimteriopą, bet net penkiasdešimteriopą vaisių".

Kitame laiške Povilonis pažymėjo:

"Du siuntiniai gauti. Kapeliušiuje už lankelio irgi uždėtas Nr. 50... Tai gi, žaliųjų (t. y. dolerių — Red.) \$250". Kaip iš tikrųjų buvo?

Dalį siuntinių jau realizavo. Moteriški dalykai greit išėjo. Sunkiausiai bus parduoti vyriškus kostiumus. Jie labai neina pas mus, nes mūsų medžiagų dabar yra pas mus labai gerų...

Apie Viską

Televizijos žvaigždės, komikai Johnny Wayne ir Frank Shuster, taipgi ir olimpinė sportininkė Wilma Rudolph, nepabijoję viešai pareikšti, kad jie nedalyvaus sportininkų baluje Royal York viešbutyje vasario 1 dieną, kadangi reiktų eiti pro pikietus.

Jankių menedžeris Ralph Houk, boksininkas Carmen Basilio, taipgi nedalyvaus tame bankete dėl tos pat priežasties.

Nors banketo pelnas skiriamas dėl lošų vaikų paramos, tačiau streiko lauke esančių darbininkų taip pat negalima ignoruoti. Tuos sportininkus ir menininkus reikia tikrai pagirti už tokį elgesį.

Tikėsit ar ne, bet viena Alexander Muir pradinės mokyklos mokytoja praktiškai įdomią pabaudą mokiniams.

Aną dieną iškilo viešumon, kad ji užklįjavo mergaitę ant burnos juostelę už kalbėjimą per pamokas.

"Tai barbarišką!" sako jos motina.

Šiaurvakarinės Teritorijos (Kanadoje) tarybos nariai aiškina, kad civilizuota disciplina eskimų vaikams netinka.

Eskimų vaikai, bijodami būti nubaustais, pavirsta melagiais.

Eskimai nebūdžią vaikų nepaklusnumą. Jie aiškina, kad užaugę jie bus išmintingesni ir nedarys to.

McMaster universiteto prezidentas Dr. H. G. Thode sako, kad Kanadai reikia 1.700 naujų profesorų per metus, bet tuo tarpu išsi-mokslina tik 325 nauji profesoriai.

Reikia ne tik profesorų universitetams, bet ir mokslininku tyrinėjimams, kad neatsilikus smarkiai progresuojančiame pasaulyje.

Kiek turėsime iš siuntinių naudos, parašysiu vėliau".

Pirmininkaujantis išaiškina teisiamesiems kaltinimo esmę ir klausia, ar jie suprato ir ar prisibažįsta kalti.

Teisiamieji L. Povilonis, B. Alsys ir J. Mikalauskas iš dalies prisipažino kalti, o B. Burneikis, A. Klovaite, J. Krivickas ir A. Paškevičius kaltės nepripažįsta. Bet šlykštaus nusikaltimo vaizdas jau išryškėja. Kaltinamųjų suole sėdi sutanoti sukčiai, kyšininkai, grobstytojai, spekuliantai ir jų bendrai. Sėdi šventėivos, kurie visus savo darbus dangstė religijos skraistėmis, dievo vardu.

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Kiek yra žinoma, MLSDP Draugijos susirinkimai vyks ta kas antrą sekmadienį kiekvieno mėnesio Vytauto klubo svetainėje. Taigi, ir ateinantis susirinkimas įvyks sekmadienį, vasario 11 dieną.

Kadangi draugija nori susivienyti su Vytauto klubu, tad visiems nariams reiktų dalyvauti ateinančiame susirinkime ir pareikšti savo mintis šiuo klausimu, kad nebūtų bambažimų, jog keli nariai padarė tarimus.

Serga O. Kirkuvienė, Mykolo žmona, Lassalle Generalinėj ligoninėj, po operacijos ant vidurių.

Juozo ir Stefanijos Vekterių duktė išvyko į Jean Maiseneuve ligoninę.

Mirė K. Buzas, sulaukęs 77 metų amžiaus. Liūdėsi paleikęs sūnus ir duktę. Kanadon atvyko prieš pirmą pasaulinį karą.

Mirė Pranas Fileris, sulaukęs 61 metų amžiaus. Nužiūrėję paliko žmona, duktė, sūnus, sesutė Pažerienė, Montreale. Kanadon atvyko po pirmo pasaulinio karo. Buvo draugiško būdo žmogus, skaitė Liaudies Balsą ir kitokią pažangią spaudą, rė-

mė ją. Kilęs iš Pavištyčio kaimo, Vištyčio valsčiaus, Vilkaviškio apskr. Laidotu vėse lankėsi iš JAV Masulaičiai ir Matusevičiai.

Mirė Stasys Petraitis, 73 metų amžiaus, kilęs iš Šiaulių miesto. Buvo draugiško būdo, laisvų pažiūrų, skaitė Laisvę, Vilnį ir kitokią pažangią spaudą. Kanadon atvyko prieš pirmą pasaulinį karą.

Tikėsit ar ne, bet D. O'Brien, 6 mėnesių vaikuči, miegantį papiovė žiurkė ir gerokai apgraužė jo kūnelį.

Šalė jo gulėjusis broliukas, įkandus žiurkėi, pabudo ir pakėlė skandalą, bet jaunesnysis broliukas buvo nebegyvas.

Montreale atsibuvo pieno gamintojų konferencija, atstovaujanti 350.000 narių, priėmė rezoliuciją, reikalaujančią leisti nupiginti sviestą, nes jau esą virš 200.000.000 svarų pertekliaus.

Esą, šį sviestą reiks išmesti, kai žmonės priversti pirkti margariną dėl aukštos sivešto kainos.

B. K.

Palaiykite Tuos Biznierių, Kurie Skelbiasi LIAUDIES BALSE

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SAJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRAŠTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas

Montreale Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. PO. 8-6679
VERDUN, QUE.

Mirus

Pranui Fileriui

Liūdėsi valandose reiškiamė gilią užuojautą žmogui G. Filerienei, sūnui, dukrelei, sesutei Pažerienei ir visiems giminėms; kartu liūdime netekę gero draugo.

J. P. Skripka

J. J. Vilkeliai

V. A. Verbylai

J. Ostasauskas

D. P. Grigaičiai

L. Skripka

V. Mikalauskienė

K. A. Keršiai

J. Mickunas

L. P. Kisieliai

V. Vagonienė

A. M. Tamkevičiai

C. M. Martel

P. Januška

K. M. Čekaičiai

J. Ambrasas

A. Kreivys

O. E. Streliai

E. Martinkienė

J. S. Čičinskai

J. S. Morkevičiai

M. A. Janušiai

J. M. Kavaliauskai

F. I. Šuplevičiai

C. E. Zieniai

J. A. Lesevičiai

J. E. Urbanavičiai

M. M. Gudai

J. M. Laurinaičiai

B. Kvietinskas

Montreal, Que.

Palaidojus Draugą Praną Vitauską

WINDSOR, Ont. — Sausio 17 dieną mirė, o sausio 20 dieną buvo palaidotas Frank (Pranas) Vitauskas, sulaukęs 59 metų amžiaus. Nuliūdime paliko sesutė Ona Savickienė su vaikais Toronte, 2 broliai ir 4 sesutės Lietuvoje.

Paskutinį atsisveikinimo žodį išlydint pasakė vietinis veikėjas Oldridge, o prie kapo — S. Baltulis.

Kadangi velionis buvo laisvų pažiūrų, tai ir palaidotas laisvai, be religinių apeigų. Emilė Baltulienė nutraukė keletą nuotraukų atminčiai.

Velionis atvyko Kanadon 1927 metais. Teko pergyventi daug vargo. Pastaruosius 15 metų dirbo Dominion Golf Klube. Vėžio liga ėdė jį labai greitai, bet jis vis dar turėjo viltį išgyti.

Velionis buvo susipratęs žmogus, mylėjo meną, lankydavomės į rytičių perstatymus. Buvo tykus, lengvo būdo žmogus. Visi jį mylėjo. Už tai, išsiskiriant iš mūsų tarpo, atsilankė paskutiniam atsisveikinimui.

Po laidotuvių jo sesuo ir Baltuliai užprašė į Dominion Golf Klubą.

Baigdamas visiems įpras-

Mirė P. Stankevičius

Iš Škotijos J. Tunyla pranešė, kad sausio 19 d. Londone, Anglijoje, mirė Petras Stankevičius, apie 90 metų amžiaus mūsų geras tautietis.

Petro Stankevičiaus didžioji dalis gyvenimo buvo tarpriai susirišęs su Anglijos darbininkų judėjimu. Man asmeniškai teko susitikti su draugu P. Stankevičium laike karo ir po karo Londone. Jis tada buvo jau apie 75 metų amžiaus, bet dvasiniai jautėsi jaunatviškai. Buvo daug perskaitęs ir ryžtingai skaitantis daug knygų, ypačingai marksistinio turinio. Jis buvo gerai susipažinęs su visomis žymesnėmis Londono kultūrinėmis įstaigomis, didžiosiomis bibliotekomis. Aistringai ragino skaityti marksistinio turinio knygas. Tada ir vėliau buvo žinoma iš jo laišku, kad jis buvo tarpriai susirišęs su Anglijos darbininkų klasės judėjimu. Nuo Liaudies Balso išleidimo nuolatos prenumeravo, skaitė, rėmė ir platino jį. Karts nuo karto bendra-

tu žodžiu, tariau: Pranai, pasilieki Kanados žemelėje.

L. Svirplys

Specialistai Drabužių Dažytojai

Jos. Petrera & Geo. Marks

199 A CHEMIN CHAMBLY RD.
LONGUEUIL, QUE.

Montreale ir apylinkėse paimame ir pristatome į namus. Darbą garantuojame savo 30 metų patyrimu.

Telefonas OR. 4-7578

darbiavo pažangiuose lietuvių laikraščiuose. Visuomet palaikė glaudžius ryšius su Liaudies Balsu.

P. Stankevičiaus praminti takai darbininkų judėjime daug kam iš darbininkų klasės narių parodys teisingą kryptį, kur link eiti dėl savo klasės labo. Darbo žmonės lieka didžiai dėkingi Tau, Petrai, už paaukotą brandžiąją savo gyvenimo dalį dėl darbininkų klasės reikalų gynimo, dėl pažangios minties skleidimo.

Kostas K.

Paieškojimas

Paieškau savo krikštėvio Justino Trumpicko, s. Petro, kilusio iš Kupiškio rajono, Šimonių valsč., Daukų kaimo.

Prašau atsiliepti ar žinancius jo adresą pranešti:

Birutė Kregždytė
Kupiškio rajonas
Šimonių paštas
Daukų kaimas
Lithuania, USSR

Padėkos žodis

Reiškiu nuoširdžiausią padėką visiems atsilankiusiems į mano mylimo vyro ir vaikų tėvo Prano Filerio šermenis ir skaitlingai palydėjusiems į amžiną poilsio vietą. Didelis padėkos žodis visiems, kurie pirkote gėles, išreiškėte užuojautą, gelbėjote liūdėsi valandoje, ypatingai moterims, kurios priuošė palydovams pietus, ir kunigams už bažnytinį patarnavimą. Sunku būtų atskirai kiekvienam padėkoti, todėl dar kartą visiems bendrai tariame didelį aciu!

Pasiliekiame didžiai dėkingi:

G. Filerienė, velionio žmona
Leo, sūnus
Albina, duktė
J. Zinkus, žentas
ir Anūkas

Montreal, Que.

Nuoširdžiausias Ačiū

Noriu išreikšti savo ir šeimoms vardu nuoširdžiausią ačiū visiems ir visoms, kurie taip skaitlingai atsilankėte į mano mylimo brolio Prano Filerio šermenis ir palydėjote į amžino poilsio vietą. Didelis nuoširdus ačiū visiems, kurie pirkote gėles, išreiškėte didelę užuojautą žodžiu ir per spaudą ir už visokeriopą patarnavimą laike šermenų!

Pasiliekiame amžinai dėkingi!

Velionio sesuo ir švogeris
A. J. Pažeral
Duktė ir žentas
D. S. Remeikal
Montreal, Que.

Revoliucija žengia su knyga

Kubos Revoliucijos Pergalės Trečiosioms Metinėms

Viršum minios lėtai plaukia karstas. Jį neša vaikinai, vilkintys neraštingumui likviduoti savanorių armijos palaidines, kurių antpečiuose žėri dvi raidės KB (Koirdas Benitesas).

Orkestras kiek prislopintai groja himną. Minia gieda jį. Tai žygio maršas kovai su išsišakojusiu revoliucijos priešiu — neraštingumu.

Laidotuvių eiseną pajudėjo.

O žmonių, žmonių!... Tokią bekraštę jūrą žmonių šiandien tik Havanoje pamatys! Dešimtys, šimtai tūkstančių.

Paskui karstą susikaupę žygiuoja Fidelis Castro. Osvaldas Dortikas, Blasas Roka. kiti respublikos vadovai.

Tai į paskutinę kelionę kubiečiai palvdi šešiolikmeti moksleivi Manueli Askunsė Domenečį, didvyriškai kritusį nuo priešų rankos Eskambrajaus kalnuose grumiantis su tamsa, su neraštingumu.

Praeinant žmonės kelią kloja gelėmis iki pat kapinių.

Eskambrajus buvo laikomas labiausia atsilikusių Kubos kraštu. Ten nežmoniška skurdo bedalis guachiras — valstietis, kuriam niekas nestatė nei mokyklų, nei ligoninių. Guachiras visą amžių tempė sunkų latifundininkų jungą.

Ir štai tame užguitame krašte susimetė banditinės kontrevliucijos gaujos, ginklais ir maistu aprūpinamos Šiaurės Amerikos kapitalistų. Kurį laiką Eskambrajuje jie siautėjo, žudė išsivadavusius guachirus, Fidelio vyriausybės atstovus. Dar 1960 metų pabaigoje Eskambrajaus latifundijas nebuvo pasiekusi žemės reforma. Revoliucija ten dar neturėjo nė vienos savo organizacijos.

Bet didvyriškoji Kubos liaudis nušlavė visas užtvaras ir išvalė Eskambrajų nuo niekingųjų imperializmo samdinių. Iš labiausiai kontrevoliucinės Kubos zonos, neseniai pareiškė Fidelis Castro, Eskambrajus netolimoj ateityj pavirs labiausiai revoliucine zona. Ir šie žodžiai

visiškai pasitvirtino.

1961 metus paskelbus švietimo metais, Kuboje užvirė įnirtinga kova prieš neraštingumą. Tūkstančiai jaunuolių ir merginų, mokytojų, moksleivių ir net mokinių, su abėcėlėmis ir elementoriais, tartum su iškeltais fakalais rankose, pasipylė po visą respublikos teritoriją.

Sekmadienio pavakrė. Atkalmėje, tarp kavos medelių dunksančioj varganoj valstiečio Pedro Lantigua lūšnoje, vyko įtempti mokymo užsiėmimai. Iš sostinės atvykęs jaunutėlis mokytojas Manuelis Askunsė Domenečis jau buvo rašto išmokęs devynių vaikų tėvą Pedrą Lantigua. Dabar jis atsidėjęs mokė valstiečio dvylikametį sūnų, taip pat Pedrą. Reikėjo skubėti. Juk nebetoli gruodžio 20-ji — paskutinė diena neraštingumui likviduoti.

Tuo metu šoko loti šunės. Namų šeimininkas, pasiėmęs "čeką" (taip kubiečiai vadina čekoslovakiską šautuvą), išėjo į kiemą.

— Ei, Pedrai, nuleisk šautuvą! Mes savieji, — kreipėsi vienas iš trijų pasirodžiusių vyriškių.

Pedras patikėjo. Ir tą akimirką jie griebė ir užlaužė jam rankas. Iš krūmų išlindo dar koks dešimt vyrų. Jie suvirto į trobelės vidų.

— Aha, štai ir tas mokytojėlis, — sarkastiškai nutęsė banditų vadeiva ir galva parodė į Manuelį. — Puiuku, dabar mes tave pamokysim... Eime!

Banditai žiauriai sudaužė, subadė Manuelį ir po to jį pakorė. Tą patį padarė ir su buvusiu Manuelio mokiniu valstiečiu Pedru Lantigua.

Imperialistų samdiniai neatsitiktinai pasirinko šias aukas. Jie galvojo, kad jiems dar pavyks pakenkti sėkmingai besibaigiančiai kampanijai už neraštingumo likvidavimą; jie tikėjosi, kad žudymais sukels paniką tarp jaunųjų švietėjų, kurie išsigandę trauksis iš mūšio, ir įbaugins bei atstums valstiečius nuo abėcėlės, o kartu ir nuo revoliucijos.

Šis atvejis — nebe pirmas. Švietimo vajaus pradžioje Eskambrajaus kalvose tē-

vynės išdavikai nužudė mokytoją entuziastą Konradą Benitesą, Tikriausiai tų pačių žudikų ranka nuskynė gyvybę ir revoliucinės armijos gydytojui Piti Fachardo.

Ar kontrevoliucija pasiekė savo tikslą? Ne! Atvirkščiai. Kritusio mokytojo K. Beniteso vardu kubiečiai pavadino švietėjų savanorių brigadas, kurių eilėse susitelkė 100 tūkstančių narių! Manuelio Askunsės ir Pedro Lantiguos nužudymą rūsčiai pasmerkė visa Kubos darbo liaudis. Neraštingumui likviduoti brigadininkė Migdalią Martines Gonsales iš Orientės provincijos kitą dieną rašė Fidelui: "... Aš tikrai apgailėstauju, kad šiuo metu negaliu pasidalginti į tūkstantį ir duoti daugiau pamokų. Tegu tie pasilingieji žudikai žino, kad čia mes tvirtai laikysimės iki pabaigos". Iš tėvų, ypač motinų, pasipylė srautas telegramų, užtikrinančių Fidelį, kad jų vaikai iš švietimo brigadų nesitrauks nė žingsnio. Pabrąsinančias telegramas motinos išsiuntė ir savo vaikams tolimuose provincijų užkampiuose. Ir nė vienas brigadų narys nepaliko savo posto!

Gruodžio 20-ją buvo suvesti neraštingumui likviduoti kampanijos rezultatai. Fidelis ir jo vadovaujama vyriausybė neapsiriko. Kubos šaunioji liaudis žodį ištesėjo: šiais trečiaisiais pergalingosios revoliucijos metais skaityti ir rašyti išmoko apie vieną milijoną žmonių. Tai tikras žygdarbis. Dabar Kuba Lotynų Amerikoje yra venintelė šalis, kurioje neraštingų beliko tik 4 procentai.

Eskambrajus, kadaisė tam sus, prietaringas, kontrevoliucinių banditų niokojamas kraštas, šiandien nebeatpažįstamas. Tai laisva nuo neraštingumo teritorija. Eskambrajiečiai: aktyviai įsitraukė į revoliucines organizacijas.

Štai prie plento didžiulė lenta su užrašu: "Piti Fachardo miestas. Kur krinta didvyris, ten gyvenvietė iškyla". Šis miestas statomas žuvusiam gydytojui atminti. Tokių užrašų, skelbiančių apie naujai kylančius miestus, Eskambrajuje jau yra 16. Tai miestai su sutvarkytomis gatvėmis, su elektra, vandentiekium. Naujutėliuose, baldais apstatytuose namuose įsikuria buvę bedaliai valstiečiai.

Nugalėjusios Kubos revoliucijos saulė vaiskiai nušvietė Eskambrajų.

A. Vaivutskas

LONDONAS. — Anglijos vyriausybė nepripažįsta buvusios portugalų kolonijos žmonėms Indijos išduotų užsienio pasportų.

Mirus

Pranui Vitauskui

Reiškiame nuoširdžią užuojautą liūdėsyje paliktiems broliams, seserims, brolių ir seserų vaikams, žentui ir visiems jo artimiesiems. Kartu liūdime netekę gero draugo bei mums artimo tautiečio.

A. Bernat	J. Kuodis
J. A. Užunariai	P. A. Karaliai
J. Morkunas	J. Vertelka
M. Valentinas	L. J. Svirpliai
A. A. Rimšai	J. U. Andrijauskai
V. Savickas	Ch. S. Stankai
Ch. Valaitis	F. B. Sčiukai
A. Likaitis	A. Gegžna
J. M. Bartuliai	P. E. Pergelenai
Ch. Martin	V. Dudonienė
J. Sadauskas	T. Buzas
A. Gutavičius	S. E. Baltuliai

Windsor, Ont.

Suėmė Jogų Lyderį

Toronto policija suėmė ir kaltina Rytų Indijų kilmės jogį, Davidą Khaną už lytinis santykius su 15 metų mergaite. Jis yra 43 metų amžiaus.

Joga tai tokia hindų filosofija, reikalaujanti susikoncentravimo, minčių nukreipimą į ką nors, ypač į

kokią nors dievą. Khan yra tos srities "dvasiškis" Toronte. Jo vadovybėj jogiai laikydavo sesijas du kartu į savaitę. Jis pats važinėjo modernišku kadilaku.

Jo sektos narys Hainz Be-necken kaltinamas "organizavime" aborto jaunai tos sektos narei.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Primam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE:

962 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.

Telefonas: LE. 4-7551

Reiškiu nuoširdžiausią užuojautą mano brangiai sesutei ir jos šeimai Šupiniam, Lietuvoje tragiškai žuvus jū mylimam sūnui ir broliui. Dalinuos skausmais su Jumis ir užjaučiu Jus liūdėsio valandose. Kartu su Jumis liūdinti sesuo

Hamilton, Ont.

N. Yvanauskienė

L. BAKUTIS

Per Liepsnojančią Žemę

(Tąsa)

Aš pritariau sužeistajam: pasveikęs jis ir su viena ranka galėsiąs būti naudingas saviškiams. Tačiau senukas nieko neatsakė, tik gulėjo aukštelninkas ir žiūrėjo į lubas.

Susipažinome su juo, kai mūsų sargyba pagavo jį beslankiojantį apie štabą. Iš karto palaikėme jį fašistų pasiųstu šnipu. Tik paskui paaiškėjo, jog buvęs kolūkio brigadininkas, senas partijos narys, nutarė būti naudingas saviškiams. Dėl senyvo amžiaus į armiją jis negalėjo stoti, todėl pasisiūlė vadovu mūsų žvalgybinėms grupėms: gimęs ir augęs Pamaskvėje, šias apylinkes jis gerai žinojo.

Patiko jis mums už santūrumą. Apie save šis žmogus nieko nepasakodavo, tik, kai imdavome kalbėti apie fašistus, jo akys sužaibuodavo neapykanta. Iš to mes sprendėme, kad jis hitlerininkams už kažką skolingas ir atėjo pas mus, norėdamas jiems atkeršyti. Jau dvi grupės prieš mus jis buvo sėkmingai pervedęs per frontą, tačiau šį kartą jam nepasisekė. Dėl to ir sielojosi senukas.

Šios nelaimės sukrestė, užmigti nebegalėjome. Draugai sukilo ir ėmė ruošti kelionėn. Nesikėlė tik Ania.

— Blogai jaučiuosi, visą naktį drebėjau, — pasakė ji. — Skauda galvą ir vidurius.

Karolis prieš karą studijavo mediciną, buvo jau penktame kurse, todėl šiek tiek išmanė apie gydymą. Apžiūrėjęs ligonę, jis susirūpino.

— Atrodo, kad šiltinė, — lietuviškai pasakė jis.

— Ką jūs ten nuo manęs slepiate? — supratusi iš nelinksmo Karolio veido, kad jai atsitiko kažkas negera, paklausė Ania.

— Nieko ypatingo, — nuramino ją vadas, — smarkiai karščiūoji, bet netrukus viskas praeis.

Mes rimtai susirūpinome, ką daryti su dviem ligoniais. Juk jiems abiem reikalinga medicininė pagalba! Deja, turėjome laukti, kol sugrįš draugai.

Paryčiais jie grįžo ir pranešė, kad žvalgybos punktą dėkojant už svarbias žinias ir siūlęs keliauti atgal. Mat, mūsų armija rytą pradėsianti puolimą kaip tik šiuo ruožu, — užbėgsanti už aikių fašistų planams.

Kitos išėitės, kaip grįžti, neliko, nes su sunkiai sergančia Ania ir sužeistu pa-

lydovu, vykstant mūšiu, pereiti frontą būtų neįmanoma.

Susiruošėme ir pasukome atgal. Dabar keliauti buvo žymiai sunkiau, nes Anią teko nešti ant rankų, o ir palydovas, netekęs daug kraujo, vos galėjo paeiti, vedamas draugų.

Jau buvo visai šviesu, kai į fašistų pusę ėmė lėkti mūsų artilerijos sviediniai. Dangų užtvindė bombonešiai. Raudonoji Armija pradėjo puolimą.

— o —
Štabo būstinė. Iš čia buvo siunčiami į priešų užnugarį žvalgų būriai, čia grįždavo kovotojai, atlikę sudėtingus ir pavojingus uždavinius. Aplink, susigūžę nuo šalčio, sniego pusnių prispausti prie žemės, snaudė krūmokšniai. Lyg išėjusios į žvalgybą, stiepėsi artilerijos sviedinių apgenėtos pušėlės, o ant nedidelės kalvos vienas prie kito glaudėsi du svyruokliai beržai. Vienam iš jų karo audra buvo nulaužusi viršūnę, tačiau kamienas stovėjo toks pat tiesus, kaip ir anksčiau. Tai vienur, tai kitur riogsojo ką tik šviežiai išraustos duobės. Priešo lėktuvai, matyt, "suuodę", kad šioje vietoje yra svarbus štabas, neseniai mėgino numesti bombas, bet jos visos, kaip susitarusios, dribo į netoliese telkšančią balą.

— Varlėms, ir toms nebėra ramybės, — nusijuokė Pocius.

— Žiūrėk, kas ten per pokštai! — suriko Kalvelis.

Maždaug už kokių dvidešimt penkių metrų pelkėje gulėjo aukštyn užvertusi "uodegą" bomba, o netoli jos — kita.

— Nesigrūskite artyn! Gal ji pavėluoto veikimo... — perspėjo Karolis.

Vėliau sužinojom, kad per bombardavimą daugelis išmestų bombų nesprogo. Vieną iš jų išminuotojai išardė rado visai tuščią, tik vietoje sprogstamojo degiklio buvo įdėtas vokiškai parašytas raštelis: "Mirtis fašizmui!"

Parkeliavę į štabą, palydovą ir Anią paguldėme į lauko ligoninę. Jie tikėjosi greitai pasveikti ir vėl sugrįžti pas mus. Tačiau karo keliai mūsų daugiau nebesuvedė su šiais puikiais rusų žmonėmis.

Nors štabas buvo netoli fronto ir jam nuolat grėsė priešų aviacijos bei artilerijos pavojus, mes čia jautėmės kaip namuose. Save lai-

kėme jau nebe naujokais, o kovotojais, kuriems teko uostyti parako.

— Po šimts pyptkių, nejaugi mes čia ilgai tupėsime, — murmėjo nepatenkintas Baranovas.

— Hitlerininkai visiškai netoli Maskvos, o mes autus džioviname, — pyko Balys.

Tuo tarpu Kalvelis, norėdamas numalšinti draugų pyktį, gražiu tenoru užtraukė:

Jam į vakarus eit liepė,
Jai žygiuoti į rytus...

Išgirdę šią dainą, vaikinai surimtėdavo, susimąstydavo. Ypač rūtus ir rimtas pasidarydavo Kazys Pocius, apie kurį draugai sakydavo: "Tai tikras užkietėjęs žemaitis".

Pocius iki karo dirbo Telsių apskrities komjaunimo komiteto sekretoriumi, nelegaliai veikė buržuaziniams laikais. Draugų tarpe jis buvo nusipelnęs pagarbą. Pocius viską sprendavo gerai apgalvojęs, su žemaičiams būdingu lėtumu. Jis neskubėdavo pasakyti "taip", bet, kartą pasakęs šį žodį, niekada jo nekeisdavo.

— Kas bus, kas nebus, bet žemaitis neprązus, — gerai nusiteikęs, sakydavo Pocius.

Dažnai drauge su juo galėjai matyti aukštą, liekną, visuomet sąmoju besisveikinantį Ferdinandą Misonį, kuris taip pat buvo nuo Telsių, prieš prasidedant karui, dirbo Kaune. Šių dviejų jaunuolių draugystė užsiėmė dar 1939 metais, kai už dalyvavimą nelegaliame komjaunimo darbe pašalintas iš Šiaulių mokytojų seminarijos Misonis grįžo pas tėvus, tuo metu gyvenusius netoli Telsių, Mitkaičių bažnytkaimyje. Bendros mintys ir siekimai suvedė vaikus. Dar labiau jų draugystė sustiprėjo 1940 metais. Abu jaunuoliai su džiaugsmu įsijungė į naują gyvenimą.

Siek tiek vėliau draugų keliai laikinai išsiskyrė. Kazys buvo išrinktas Telsių apskrities komjaunimo komiteto sekretoriumi, o Ferdinandas išvyko dirbti į Lietuvos Komjaunimo Centro Komitetą. Begalės darbų ir komjaunoliškų rūpesčių užgūlė abu taip, kad net ir laisvais pasikeisti nebuvo kada. Prasidėjus karui, skirtingais keliais šie bičiuliai atvyko į Maskvą ir netikėtai vėl susitiko draugiškame kovotojų būry.

— Tu vis tiek negali be manęs gyventi, Kazy, — juokdavosi Misonis.

— Kaip ir tu be manęs, — pridurdavo Pocius.

Gyvas, judrus, visuomet optimistiškai nusiteikęs Misonis nebuvo panašus į žemaitį. Tik prie šachmatų lentos jis pasidarydavo ypač

rimtas, nes šią sporto rūšį labiausiai mėgo.

— Šachmatai, — sakydavo draugai, — tai Ferdinando silpnybė.

Ne mažiau už šachmatus brangino jis dainą, gal todėl, kad turėjo puikų balsą. Patiko jam ir eilėraščiai, ypač Salomėjos Nėries.

— Jei žūsiu, — draugai, nesakykit:

Per greit pailsau...

Aš troškau vien džiaugsmą pavyti

Pasauliui ir sau... — dažnai dėklamuodavo jis vieną iš mėgiamiausių Salomėjos Nėries eilėraščių — "Per lūžtantį ledą".

— Po karo abu pirmiausia į Žemaitiją trauksime, — tarsį didžiudamiesi, sakydavo draugai.

Baigėsi antroji mūsų poilsio savaitė. Vieną dieną atėjęs štabo viršininkas latvis majoras Sprogis pranešė, kad štabo vadovybė nutarėsi mūsų grupę perskirti pusiai, nes būsią operatyviau pereiti frontą ir atlikinėti užduotis.

— Ką jūs apie tai galvojate? — kreipėsi majoras į mus.

— Vadovybės nutarimas — mums įsakymas, kurį mes privalome įvykdyti, — atsakė už visus Pilelis.

Tokių būdu grupė skilo į du būrius. Tą būrį, į kurį pakliuvau aš, sudarė: Misonis, Pocius, Kalvelis, Karablikovas, Baranovas, Mickus ir kiti. Prasidėjo kelios naujos maskvietės komjaunonės, o taip pat rostovietė Tamara. Mes džiaugėmės, kad šis šaunioji mergina dabar bus su mumis: švelni jos šypsena ir išdykėliškas žvilgsnis mus šildydavo, o nuolat skambanti jos daina keldavo nuotaiką.

Būrio vadu buvo paskirtas vyresnysis leitenantas Volodia, kokių dvidešimt septynerių metų vaikinai, kilęs nuo Minsko. Karas jį užklupo karo mokykloje. Kovavo Volodia prie savo gimtojo miesto, vėliau karas atbloškė jį prie Maskvos. Ant palaidinės rankovės jis turėjo raudoną sužeidimo juostelę.

— Tai krėsime, broliai lietuviavai, fricams į kailį, — atėjęs pas mus ir peržvelgęs visus malonių žvilgsniu, pasakė naujasis vadas. — Man vadina Volodia, o daugiau apie save kiekvienas papasakosime po karo.

— o —
Iki priekinių fronto linijų prieigų važiuodami sunkvežimiu. Mašina lėkė Maskvos-Kalinino plentu. Važiuoti buvo labai sunku, nes visus kelius buvo užtvindžiusios minios žmonių, bėgančių nuo karo baisių ir fašistų. Skaudu buvo žiūrėti į sualusius, išvargusius, begink-

lius žmones, išsigandusius moteris ir vaikus.

"Karas išvijo ir jus iš gimtųjų namų, mielieji rusų žmonės, kurie prieš kelis mėnesius su užuojauta ir meile priglaudėte Lietuvos komjaunuolius, Klaikaus fašizmo šmėkla iškėlė kalaviją virš tavo galvos, žilagalve senute. Ji nori amžiams nutildyti tavo mažyčio anūko krykštavimą", — galvojo komjaunuoliai, ir jų veidai darėsi kaskart rūstesni. Širdy kaupėsi vis didesnė neapykanta niekingiems įsibrovėliams.

Naktį pasiekėme Klino miestą ir sustojome nakvoti. Rytojaus dieną, kartu su pirmosiomis šviesos prošvais tėmis, patraukėme toliau į vakarus.

Naujas vaizdas atsivėrė mums prieš akis. Ištiesi laukai margavo nuo didžiulės minios Maskvos ir Pamaskvės gyventojų, kurie atkakliai ruošėsi sutikti priešą. Moterys, seniai ir net vaikai kasė apkasus, darė įtvirtinimus, tiesė spygliuotas vielas. Nepasimesdavo jie ir tada, kai prasiveržė fašistų lėktuvai apberdavo kulku krušą. Po kiekvieno tokio antskrydžio vėl pakildavo nuo žemės šie narsieji žmonės, surinkdavo sužeistuosius ir su dar didesniu užsidedimu kibždavo į darbą.

Mes vis artėjome prie fronto. Garsiau ėmė gauti pabūklai, susitinkdavom mašinas, vežančias sužeistus karius. lengviau sužeisti ėjo pėsti. Jų veidai buvo susikaupę, o akyse degė neapykantos priešui ugnelė.

— Ne, tokių žmonių nugalėti negalima, — pasakė Kalvelis.

— Sunku mūsiškiams, labai sunku, — atsiduso Tamara.

Aš pažvelgiau į ją. Šalia manęs sėdėjo tarsi visai kita mergina, o ne išdykėlė Tamara. Pusiau primerktos akys įgavo naują išraišką, ant kietai suspauntų lūpų sustingo žodžiais neišreiškiamas sielvertas. Man atrodė, kad ji tuoj ims raudoti, kaip tuomet, Rostove. Bet ši jauna, vos pradėjusi gyventi mergina mokėjo susivaldyti, mokėjo mylėti ir nekęsti, išmoko vėrkti be ašarų.

— Kad ir kaip būtų sunku ir liūdna, nereikia nusiminti. Kol mes dar kelyje, ir dainelė būtų ne pro šalį, tiesa, Albinai? — prabilo Misonis, kuris visuomet sugebėdavo pataisyti draugų nuotaiką.

Sėriau žirgelį per savaitelę,

Kai atėjo subatėlė,
Savo bėrą žirgelį

Pasibalnojau... — pasigirdo Misonio ir Kalvelio balsai.

Daina nuskriejo sniego nubaltintais. Pamaskvės laukais, pro patrankų gaudesį

akubėjo į vakarus. Gal debesėliu nuplauks ji į gimtąją Lietuvą, gal išgirs žilagalvis tėtutis, sūnelio pasiūgusi motina, gal? ..

Mašina pravažiavo Rešiotnikovo bažnytkaimį ir sustojo.

— Draugai, dabar teks laikytis tyliai, nes nebetoli frontas, — įspėjo mus būrio vadas, ir mašina vėl pajudėjo.

Visi nutilo, surimtėjo, kiekvienas gyveno savo mintimis.

— Iš čia jau nebetoli turėtų būti Zavidovo kaimas, kur mes paliksime mašiną, — pagaliau prabilo viena mergina.

— Žiūrėkit, tankai! — kilstelėjo galvą Baranovas.

Maždaug už penkiasdešimties metrų, ant kalnelio, pasirodė gerai užmaskuoti tankai.

— Hitlerininkai! — riktelėjo Karablikovas.

Mašina sustojo. Vadas davė komandą užimti kovos pozicijas. Tuo pačiu metu trenkė pirmieji šūviai. Fašistai atidengė kryžminę ugnį. Vienas iš pirmųjų nuo priešų kulkų krito mašinos vairuotojas. Matyt, jis dar suspėjo įjungti atbulinį bėgį, nes mašina, niekieno nevaldoma, ėmė riedėti atgal į pakalnę ir nėtrukus nusirito į griovį.

Priešo kulka kliudė ir vadą. Krauju apsiplūsi, šalia manęs sukniubo Tamara. Sokau prie jos. Pamačiusi mane, ji suėdėjo ir užsimerkė. Čiupau ją ir ėmiau tempti prie griovio. Kulkos lyg bitės žvimbė aplinkui.

Vieni draugai žuvo šokdami iš mašinos, kiti — bėgdami į griovį. Likusiems pasisekė pasislėpti griovyje. Tankai pajudėjo iš vietos, o paskui juos — nemažas būrys hitlerininkų. Narsiųjų kovotojų saujelė atsisaudydama traukėsi į pakalnę. Taiklūs komjaunuolių šūviai paguldė ne vieną fašistą. Sproginėjo granatos, kaleno kulkosvaizdžiai, tratėjo šautuvai, sukeldami pragarišką triukšmą. Nelygi kova tęsėsi, tačiau priešas buvo stipresnis. Komjaunuolių jėgos pastebimai tirpo, vienas po kito žuvo draugai, iki paskutinės savo draugai, iki paskutinės savo voję ir nepasidavę priešui.

— Aš su savo brangia našta atkakliai šliaužiau grioviu miškelio link. Tamara nerodė jokių gyvybės žymių. Kai mes gerokai nutolome nuo fašistų, stabtelėjau. Tuo metu Tamara atmerkė akis, sujudino lūpas. Supratau, kad ji nori man kažką pasakyti.

— Bėk, palik mane, Lioniau, jie čia pat, — sušnabzdėjo Tamara ir vėl užsimerkė. Iš burnos jai pliūptelėjo kraujas.

Apkabinęs bejėgį Tamaros kūną, iš paskutiniųjų

šliaužiau toliau. Pagaliau priešais pasirodė melva miško eglių žaluma. Sukaupęs visas jėgas, pakilau iš griovio, paėmiau ant rankų merginą ir keliais šuoliais pasiekiau mišką. Kulkosvaizdžio serijos palydėjo mus, bet nebeįstengė pasivyti. Miško gilumoje atsikvėpiau, paguldžiau Tamarą, norėdamas suteikti jai pirmąją pagalbą, bet, deja, jau buvo per vėlu. Tamara gulėjo rami, išbalusiu tarytum Pamaskvės sniegas veidu.

— Tamara, Tamara, atsiliepk. — nenorėdamas tikėti, kad Tamaros jau nebėra, padrikai kartojau vis tuos pačius žodžius. Čiupau jos ranką. Pulso nebuvo.

— Laikas trauktis iš čia, — išgirdau kažkokį balsą.

Atsigrežiau. Užpakalyje manęs, pasirėmęs ant alkūnių, sniege gulėjo mūsų grupės palydovas — leitenantas. Jam buvo sutraiškita koja, ir per mišką tęsėsi kruvinas takas.

Delsti nebuvo kada. Skaudančia širdimi paguldžiau Tamarą po eglę, ant minkštų samanų, iš viršaus apklojau ją eglių šakomis.

— O dabar kibkis, leitenante, man į pečius, — tariau, padėdamas į šalį milinė.

— Eikime šiuo taku, — pasiūlė leitenantas, — už miško turi būti kaimas, gal ten rasime saviškius.

Tempiau sužeistą draugą geroką galą. Pagaliau pro praretėjusias egles ne per toliausia pamačiau valstiečio sadybą. Palikęs leitenantą tankesniame eglėnėlyje, nuėjau pas žmones ieškoti pagalbos sužeistajam.

Iš už miško pakilo juodas dūmų debesys. Toje vietoje, kur susidūrėme su hitlerininkais, kažkas degė, — tikriausiai fašistų tankai. —

Pagaliam automašintų kolona, kurioje aš važiavau kartu su sužeistu leitenantu — palydovu, auštant pasimusę iš priešų apsupimo. Tą patį vakarą jau buvau Maskvoje. Paguldęs leitenantą į karo ligoninę, pats nusprendžiau užėiti į Lietuvos Komjaunimo Centro Komitetą ir papasakoti, kas išliko mūsų būryje. Tačiau Centro Komitetas buvo persikėlęs iš Maskvos į Tarybų Sąjungos gilumą.

Reiktų surasti Vakarų fronto partizaninio judėjimo štabą, bet kur jo ieškoti? Priešas priartėjo prie Maskvos, sprendžiamojame kovoje kiekvienas žmogus brangus. Užsukęs į karinį komisariatą, paprašiau, kad mane vėl pasiųstų į veikiančią armiją. Rytojaus dieną karinė komisija paskyrė mane į naujai iš Maskvos gyventojų organizuojamą karinį dalinį.

Dalinį sudarė daugiausia pagyvenę žmonės, kurie savanoriškai stėjo ginti savo miestą. Aš buvau vienas iš jauniausių kovotojų, gal todėl dalinio vadovybė ir nauji kovos draugai man rodė tiek daug dėmesio ir šilumos.

Greit prabėgo lapkritis, o pagaliau ir gruodis. Netrukus mūsų dalinys turėjo išvykti į frontą. Ir štai toli nusitęsiančios mūsų kolonos pražygiavo prtilusiomis Maskvos gatvėmis Kursko stoties link, o iš čia išvyko į Tulą.

Tula — senas rusų pramonės centras. Nesuskaičiuojama daugybė fabriku kaminų jau iš tolo kalba, kokią didelę reikšmę turi šis miestas mūsų šaliai. Fašistai Tulai paimti skyrė labai dideles savo armijos pajėgas, tačiau jos lyg stiklinės subyrėjo į atkakliųjų Tulos gynėjų gretas.

Gyvenimas Tuloje ėjo savo vaga, nors priešas nuo miesto buvo atmuštas vos už keliasdešimties kilometrų, — mūsų vyko prie Kozelsko ir Beliovo.

Netrukus mane pasiūkė dalinio politvadovas ir pranešė, kad esu kviečiamas grįžti į Maskvą.

— Gal čia apsirikimas? — sudvejojau aš.

— Ne, tai tiesa, — paaiškino politvadovas. — Atrodė, kad jus kviečia Komjaunimo Centro Komitetas.

Zinia, kad vykstu atgal į Maskvą, žaibu apskriejo visą dalinį. Draugai man primėšė krūvą laiškų, prašydami nuvežti juos šeimoms, gyvenančioms Maskvoje.

Ir vėl pajutau Maskvos grindinį po savo kojomis. Generaliniame štabe sužinojau, kad turiu nueiti į "Maskvos" viešbutį, kuriame laikinai buvo apsisistoję mūsų respublikos Komunistų partijos ir Komjaunimo vadovai.

Skubėdamas lipau jaukaus "Maskvos" viešbučio laiptais ir staiga viršuje pamačiau Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto sekretorių drg. Sniečkų.

— Tai tu jau atvažiavai? — dar iš tolo užkalbino mane drg. Sniečkus.

Priėjau visai arti, norėjau kažką sakyti, pasisveikinti, tačiau taip susijaudinau, kad nebegalėjau nė žodžio ištarti.

— Kas gi čia dabar tau klausė sekretorius. — Kalbėti lietuviškai pamiršai?

— Ne, nepamiršau, — pagaliau ištariau pirmuosius žodžius.

— Žinau, kad žuvo jūsų būrys, viską žinau, — pasakė Sniečkus ir nutilo.

Iš jo sužinojau, kad tame pačiame viešbutyje yra ir Komjaunimo Centro Komiteto sekretorius Feliksas Bieliauskas.

Nusiramines, gerai pailsėjęs, vakare susitikau su drg. Bieliausku. Kartu su juo nuėjome pas drg. Sniečkų. Ilgai kalbėjome, smulkiai papasakojau, kaip žuvo draugai. Tą patį vakarą išgirdau, kad organizuojamas lietuviškas junginys ir ruošiami žmonės skristi į Lietuvą.

— Pasiūskite ir mane į Lietuvą, — paprašiau.

Kitą dieną, turėdamas laisvo laiko, išėjau pasižvalgyti po Maskvą. Reikėjo nunešti draugų namiškiams ir artimiesiems laiškus, pradžiuginti juos, perduoti sveikinimus ir linkėjimus.

Maskvoje gyvenimas virto virė. Gatvėmis zujo amžinai kažkur besukubą maskviečiai, voromis traukė grįžtą iš evakuacijos. Skambėjo gyvos kalbos, šen bei ten girdėjosi juokas, vaikų krykštavimai. Žmonės, pamiršę neseniai grėsusį pavojų, vėl dirbo, gyveno savo rūpesčiais ir džiaugsmiais. Tik plakatai ant namų sienų priminė, kad karas tebevyksta, nors fašistus narsieji tarybiniai žmonės nuo Maskvos atmušė. Nuo sienų tebežvelgė motinos, glaudžiančios prie krūtinės kruviną kūdikį, akys, juodomis raidėmis tebesiliejo žodžiai: "Kuo tu padėjai frontui?", "Maskva pavojuje, skubėk jos ginti!"

Skačiau tuos šūkius virpančia širdimi. Kiekviename žingsnyje prisiminiau Pamaskvėje kritusius draugus. Rodos, jaučiau aš juos naujai atgimstančio miesto alsavimą, girdėjau jų balsus Kremliaus kurantų skambesy, pro šalį praeinančių jaunuolių klegesys man priminė jų juoką ir dainas. . .

Visą dieną vaikščiojau sostinės gatvėmis. Svetingai prieš mane atsiverdavo durys. Su džiaugsmu ir šiluma buvau sutiktas, su meile palydėtas šeimų, kurioms atnešiau brangias ir laukiamas žinias iš fronto.

Raudonojoj Aikštėj stabtelėjau, peržvelgiau judantį žmonių sriautą, ir krūtinę užliejo džiaugsmas. Maskva gyva, nenugalėta! Ne veltui draugai pasiliko ten, prie nedidelio rusų kaimelio: savo jaunū, karštu krauju jie sušildė sušalusią Pamaskvės žemę, atidavė gyvybes už Maskvą, mūsų tėvynės laisvę, už gintarėlių Lietuvą. Aš, rėdos, girdėjau žuvusiųjų kvietimą dirbti, kurti, kovoti ir laimėti.

TROŠKIMAI PILDOSI

Eisim, josime, žygiuosim Vakaruosna vis, Ten, kur mūsų mylimosios Laukia naktimis. Kur motušė pražiūrėjo Mylinčias akis, Kur fašistai nedorieji. Minta skriaudomis.

L. Gira

Po kelių dienų aš tapau karo mokyklos kursantu. Mūsų uždavinys buvo gerai pasiruošti pagrindinei kovai pavergtoje gimtinėje.

Vėl naujų draugų būrelis apsupo mane. Susipažinau su būsimo partizaninio gyvenimo draugais: Petru Goštautu iš Ukmergės, Baliu Kimsa ir Antanu Zabulioniu iš Utenos. Su jais bėgo dienos viename mokykliniame suolo, kartu mokėmės ir svajojom.

Atėjo 1942 metų pavasaris. Maskvos parkai ir skverai pasipuošė žalia aksomo apdaru. Pražydo pirmosios gėlės. Šviesiau, jaučiau ir ramiau pasidarė mieste. Frontas nusirito tolyn į vakarus, mūsų tėviškės link. Vis dažniau lankėmės Komjaunimo Centro Komitete, prašydami, kad greičiau siųstų į Lietuvą. Deja, atsakymas buvo vis tas pats:

— Palaukite, dar ne laikas.

Po velnių, kada pagaliau bus tas laikas, — kartą supykęs nusikeikė Goštautas.

— Nebūk karštakošis, Petrai, — ramino Zabulionis. — Centro Komitetas žino, ką daro. Jei sako, kad ne laikas, vadinasi — tikrai ne laikas.

Kaip galima kęsti, kai mūsų brolių kraujas upeliais liejasi, kai kasdien gimtinėje supilami vis nauji kapai! Gal šiandien ar rytoj žemėmis užbers ir mūsų artimuosius, — karščiausiai Goštautas.

— Visur reikia susivaldymo ir šaltakraujškumo, be jų, vyručiai, neapsieisite, — į kalbą įsiterpė šalia stovėjęs vidutinio ūgio kokių trisdešimt penkerių metų malonios išvaizdos vyriškis su deputato ženkliuku atlape.

Goštautas, pažvelgęs į nepažįstamąjį, daugiau nieko nebesakė, tačiau iš veido buvo matyti, kad jis galvojo taip, kaip ir anksčiau.

— O kas toksai šitas deputatas? — nepažįstamajam nuėjus, Goštautas paklausė Zabulionį.

— Tai Zigmas iš Utenos, — atsakė užklaustasis. — Aš jį siek tiek pažįstu. . . (Zigmas — partizano Petro Kutkos, "Audros" būrio vado, vėliau Utenos apskrities pagrindinio partijos komiteto sekretoriaus, slapyvardis.)

Mūsų kolektyvą dažnai aplankydavo seni komunistai, buvę pagrindininkai, kurie pasakodavo apie partinį darbą nelegaliomis sąlygomis. Gaudydavome kiekvieną jų žodį, nes žinojome, kad šios žinios ateityje bus labai reikalingos. Apie komjaunimo darbą pagrindininkai pasakodavo drg. Bordonaitė.

(Bus daugiau)

Pranešimai

Toronto

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Draugijos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, vasario 4 dieną, 2 valandą po piet, savo salėj, 160 Claremont St. Pasistenkite kuo skaitlingiau dalyvauti. Susipažinkit su šių metų valdyba.

Taipgi patikrinkit mokesčių knygetes ir jei duoklės nemokėtos, atėję užsimokėkite.

Prašyčiau narių, apsimo-kant duokles, priduoti man savo adresą ir telefoną, kad reikalui esant galėčiau surasti.

T. Rimdžius

Kuopos sekretorius
20 Ottawa St.
Tel. WA. 2-3215

Moteryų Susirinkimas

Tuoju po sūninės susirinkimo, toje pačioje salėje, įvyks Toronto Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas.

Kviečiame visas nares ir nenares atsilankyti ir susirinkime dalyvauti. Turime reikalų, kuriuos reikia visoms aptarti.

Klubo Valdyba

Torontiečių Kronika

Didelė "Šiaur"

Praėjusį sekmadienį įvyko didelė "šiaur" partija dėl

Toronto Lietuvių Moterų Klubo
ruošiams

Vakarienė - Šokiai

Šeštadienį, Vasario 17 d.

Lietuvių Salėj — 160 Claremont St.

Siltų valgių vakarienė bus patiekta 6 val. vakaro. Laike vakarienės bus ir kitų pajvairinimų.

Gėrimai — Šokiams grieš geras orkestras

Maloniai kviečiame visus atsilankyti

Pradžia 6 v. v.

Įzanga \$2.00

Paulinos Kuncaitės ir Peterio Bjerlando, kurių vestuvės įvyks kovo 3 dieną. Moterys sunėš daug gražių dovanų dėl pradžios gyvenimo, taipgi labai skaniai pavaišino visas dalyves, o paskui net ir vyrus.

Paulina Kuncaitė yra Povilo Kuncės duktė, draugo J. Kevėžos anūkė. Kunca su savo vaikais gyvena prie Little Lake, netoli Barrie.

Išvyko atostogų

Draugė H. Dabravolskienė išvyko dviem mėnesiams į Floridą pasišildyti ant skaisčios saulutės.

Lankosi konvencijoj

Dr. P. Morkis su žmona iš-

vyko porai savaičių į Nas-sau, kur vyksta dantistų konvencija.

Serga

J. Juraitienė, westonietė, susilaužė ranką ir gydosi namuose.

Report.

Vajaus Užbaigtuvės

Praeitą šeštadienį, sausio 27 d., KL Literatūros Draugijos Toronto kuopos ruoštos LB vajaus užbaigtuvės gerai pavyko. Virš šimto mūsų tautiečių susirinko į gana rūpestingai paruoštą pokylį pagerbti taip sunkiai ir ryžtingai laike vajaus dirbusius LB vajininkus.

Mūsų šeiminkės M. Purienė, K. Ragauskienė, F. Kilikevičienė, V. Žilionienė, M. Paužienė, A. Pajuodienė ir A. Daukantienė paruošė ir patalkininkaujant A. Vilkaitienei, B. Janauskienei ir A. Ylionei patiekė skanią vakarienę.

Laike vakarienės buvo pranešta apie vajininkų pasidarbavimą Toronte ir Hamiltone. Šio vajaus vajininkas čempionas Julius Valū-

nas laike praeito vajaus su talka draugų yra gavęs 7 naujas prenumeratas, 119 atnaujino ir surinkęs bei sukėlęs įvairiais būdais \$236.60 aukų. Su juo ryžtingai lenktyniavęs vajininkas Juozas Valaitis su talkininkais yra gavęs 4 naujas prenumeratas, 67 atnaujino ir surinkęs \$169.50 aukų. Trečiuoju vajininku išėjo visuose vajuose ryžtingai darbuojantis vajininkas A. Daukantas.

Šių vajininkų ryžtingas pasidarbavimas ir rėmėjų gausi parama padėjo Ant-ram rajonui perimti iš Pirmo rajono LB Trofėją ir ant jos atžymėti šio vajaus Ant-ro rajono lenktnėse laimėtą čampionatą.

Prie ekonominiai pavykimo parengimo daug prisidėjo ne vien šeiminkė didelis pasiaukojimas darbu, bet ir parama parengimui su paruoštais ir paauktais A. M. Berškių, M. Purienės, K. Ragauskienės, F. Kilikevičienės ir M. Daugelienės įvairiais produktais ir prie kavos pyragais bei pyragaičiais. Tas viskas suteikė LB ir KLLD Toronto kuopai paramos toliau tęsti kultūrinį patarnavimą lietuvių išeivijai.

Užbaigtuvių ruošėjai didžiai dėkingi šeiminkėms, darbininkams, rėmėjams ir visiems parengime dalyvavusiems. Ypatingai pasiaukojusiems atvykti londoniečiams ir hamiltoniečiams.

Reporteris

Rodney, Ont.

Draugai Walteris Kauzonas staiga susirgo ir 20 dieną sausio buvo išvežtas į ligoninę ant ištyrimo. Nežinia, kaip ilgai jam prisieis ten pabūti. Galintieji atlan-kykit. Jo kambarys pirmam aukšte, Nr. 152, General Hospital, St. Thomas, Ont.

Taipgi draugė Anie Kazonienė šiomis dienomis išva-žiuoja į Torontą į ligoninę ir turės operaciją. Kurioj ligo-ninėj — neteko sužinoti. Norintieji aplankyti, kreipki-tės pas A. G. Damašius, 47 Ratford St., Toronto. Tel. RO. 9-5309.

Linkime greito pasveikimo jums, draugai.

S. F. Repšys

AUTOMACIJA BUS MIRTIS EKONOMIJAI

NEW YORK. — Planavi-mų instituto direktorius D. N. Michael tvirtina, kad au-tomacija ir elektriniai skai-čiuotojai atneš mirtį kapita-listinei ekonomijai.

Visoki automatai ir prie-taisai išstumsią daug darbi-ninkų ir tarnautojų į bedar-bių eiles.

Aktų ir Akinių Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antrad., Ketv. ir Penkt.
vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

J. LUNSKY

AKTŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, ištiria
aktų nervus, nuo kurtų pa-eina nervuotumas ir galvos
skaudėjimas. Pritalko aki-nius.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)
Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Patyręs Tinkuotojas

Visokių rūšių tinkavimas iš vidaus ir lauko ir naujų lubų
Telefonas: RO. 6-3026
Toronto

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel. WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina
148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Tel. HO. 6-8252

Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS